

Laura Westerholm

VILJELIJÖIDEN SÄHKÖISET ASIOINTIPALVELUT
CASE: URJALAN KUNTA

Liiketalouden koulutusohjelma
Taloushallinnon suuntautumisvaihtoehto
2011

VILJELIJÖIDEN SÄHKÖISET ASIOINTIPALVELUT CASE: URJALAN KUNTA

Westerholm, Laura
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Liiketalouden koulutusohjelma
Helmikuu 2011
Ohjaaja: Huhtinen, Taina
Sivumäärä: 60
Liitteitä: 2

Asiasanat: Maanviljelijät, sähköinen asiointi, sähköiset palvelut, Internet

Sähköisestä asioinnista säädetyn lain mukaan viranomaisten on mahdollisuuksiensa mukaan tarjottava asiakkailleen mahdollisuus laittaa asiansa vireille käyttämällä sähköisiä palveluja. Nyky-yhteiskunnassa kaikenlainen asiointi, myös maatiloilla siirtyy yhä enemmän sähköiseksi. Monet yritykset, meijerit ja teurastamot tarjoavat viljelijöille sähköisiä palveluja. Myös veropalveluiden sekä pankkipalveluiden käyttö verkossa yleistyvät. Maaseutuhallinnossa ollaan siirtymässä toiminnan tehostamiseksi vähintään 800 tilan palveluysiköihin, mikä lisää osaltaan maatilojen paineita siirtä sähköisen tukihaun käyttöön.

Opinnäytetyössä tutkittiin urjalalaisten viljelijöiden sähköisten palveluiden käyttöä, atk-taitoja, sekä Internet-yhteyksien laatua. Pyrittiin selvittämään viljelijöiden halukkuutta hakea tukia Internetin kautta ja syitä siihen, jos tukia ei haluta hakea sähköisesti. Tutkimuksen tuloksia voidaan hyödyntää sähköisen tukihaun ja muun sähköisen asioinnin kehittämistyössä. Tutkimuksessa tietoa kerättiin kyselylomakkeella postikyselynä Urjalan EU-tukia hakeneilta viljelijöiltä, joita oli 264 kpl. Tutkimus oli kvantitatiivinen. Kyselyn vastausprosentti oli 47,3.

Tulosten mukaan 87,2 %:lla Urjalan viljelijöistä on tietokone ja 85 %:lla Internet-yhteys. Internet-yhteydet toimivat Urjalassa keskimäärin tyydyttävästi, tätä mieltä on 42 % vastaajista, hyvänä Internet-yhteyttä pitää 27 % ja huonona 15,9 %. Viljelijät käyttävät Internet-palveluista eniten pankkipalvelua (85 %), sähköpostia (73 %) ja sääpalvelua (57 %). Oman arvionsa mukaan tietokoneen käyttötaito on 40 %:lla erittäin hyvä tai hyvä. 33 % käyttää tietokonetta omasta mielestään tyydyttävästi ja 16 % huonosti.

Viljelijätukia on keväästä 2009 lähtien voinut hakea sähköisesti. Yleistyessään sähköinen tukihakua helpottaa tukihakuprosessia ja hallinnon työtä. Kyselyyn vastanneista viljelijöistä tukia aikoo hakea sähköisesti 55 % ja 18 % paperilla. 27 % vastaajista ei osaa sanoa tapaa, jolla aikoo hakea tukia tulevaisuudessa. Suurimpina syinä siihen, että tukia ei aiota hakea sähköisesti on se, että kirjallista tukihakemusta pidetään varmempana vaihtoehtona sekä se, että asiasta ei tiedetä tarpeeksi.

Jotta viljelijöiden sähköisten palveluiden sekä sähköisen tukihaun käyttö yleistyisi, tulee asiaan liittyvää koulutusta lisätä, sekä kannustaa viljelijöitä uusien asioiden pariin. Myös haja-asutusalueiden Internet-yhteyksien laatua sekä saatavuutta on parannettava, jotta kaikilla olisi tasapuoliset mahdollisuudet käyttää sähköisiä palveluita.

FARMERS' ELECTRONIC SERVICES CASE: URJALAN KUNTA

Westerholm, Laura
Satakunta University of Applied Sciences
Degree Programme in Business
February 2011
Supervisor: Huhtinen, Taina
Number of pages: 60
Appendices: 2

Keywords: Farmers, electronic transaction, online services, Internet

According to the Act on Electronic Services and Communication in the Public Sector, authorities should, within possibility, offer to the public the option to initiate a legal matter by using the electronic services. In today's society, any kind of transaction, also on farms, happens often electronically. Many companies, dairies and slaughterhouses provide online services for farmers. Also the use of online tax services and bank services are becoming more common. To improve their functioning, Rural governance is making a transition to service units of at least 800 farms, which will pressure farms to move to applying agricultural subsidy online.

This thesis investigated the use of e-services among the farmers in the region of Urjala, and their computer skills and the quality of Internet access. The aim was to examine the willingness of farmers to use the e-application and the reasons why they would not choose to use the online application. The results of this research can be used in the development of e-search and other online services. The research information was collected by means of an inquiry form by mail to farmers who had applied for EU subsidies in the Urjala region. The number of farmers contacted was 264. The research was quantitative. The reply percentage for the inquiry was 47,3.

The results showed that 87,2% of farmers in Urjala have computers and 85% have an Internet connection. The Internet connection works adequately in 42%, well in 27% and badly on 15,9% of the farms. Farmers use mostly bank services (85%), e-mail (73%) and weather services (57%) in the Internet. In their opinion 40% of farmers have very good or good computer skills, while 33% have adequate and 16% of farmers have bad computer skills.

The e-application for agricultural subsidies was opened in spring 2009. The use of the e-application is increasing it makes the application process and administrative work easier. 55% of the respondents are planning to use the e-application and 18% are planning to use the paper application. 27% of the respondents have not decided how they are going to apply for subsidies in the future. The main reasons not to use the online application are that the paper version is considered a safer alternative and the lack of information of the e-application.

In order to, increase the use of e-services and e-applications among farmers, they should be given more guidance about the issue and farmers should be encouraged to use the new applications. Also the quality and availability of Internet access on sparsely populated areas should be improved so that everybody can have equal access to the use electronic services.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	5
2	MAATALOUDEN VILJELIJÄTUKIJÄRJESTELMÄ	7
3	SÄHKÖINEN TUKIHAKU.....	10
3.1	Vipu-palvelu	10
3.2	Sähköinen tukihaku.....	11
3.3	Sähköinen tukihaku 2010.....	12
4	VILJELIJÖIDEN KÄYTTÄMÄT SÄHKÖISET PALVELUT	17
4.1	Sähköiset palvelut	17
4.2	Pankkipalvelut	19
4.3	Veropalvelut.....	19
4.4	Muut maatalouden Internet-palvelut.....	20
5	LAAJAKAISTA JA MAASEUDUN INTERNET-YHTEYDET	21
5.1	Maaseudun Internet-yhteydet	22
5.2	Langaton laajakaista	22
5.3	Laajakaista 2015-hanke	23
5.4	Laajakaistahanke ja operaattorit	24
6	TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TUTKIMUSMENETELMÄT	25
6.1	Aineiston keruu.....	26
6.2	Aineiston analysointi	28
6.3	Tutkimuksen luotettavuus.....	29
7	KYSELYN TULOKSET.....	29
7.1	Tilan perustiedot	29
7.2	Tietokone ja Internet.....	32
7.3	Sähköiset palvelut ja sähköinen tukihaku.....	37
8	YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET	49
9	LOPUKSI.....	54
	LÄHTEET.....	57
	LIITTEET	

1 JOHDANTO

Nyky-yhteiskunnassa kaikenlainen asiointi, myös maatiloilla siirtyy yhä enemmän sähköiseksi. Hallinnon tehostamiseksi fyysisiä palvelupisteitä vähennetään. Maaseutuhallinnossa ollaan siirtymässä vähintään 800 tilan palveluyksiköihin, mikä lisää osaltaan maatilojen paineita siirtyä sähköisten asiointipalveluiden käyttöön. Viime vuosien aikana viljelijöiden tietotekniikan käyttötaidot ovat kehittyneet ja monet yritykset, meijerit ja teurastamot tarjoavat viljelijöille sähköisiä palveluja.

Sähköisestä asioinnista säädetyn lain tarkoituksena on nopeuttaa ja tehdä hallinnossa asiointia sujuvammaksi sekä lisätä tietoturvallisuutta. Viranomaisten on mahdollisuksiensa mukaan tarjottava asiakkailleen mahdollisuus laittaa asiansa vireille käyttämällä sähköisiä palveluja. (Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa 13/2003.) Myös viljelijöiden tukihaku halutaan sähköistää.

EU:n maatalouspolitiikan keskeisenä lähtökohtana on varmistaa kohtuuhintaisten elintarvikkeiden saatavuus kuluttajille. Hintojen laskusta aiheutuneita tulonmenetyksiä korvataan viljelijöille erityyppisten tukien avulla. Suomen maataloustukijärjestelmä perustuu Euroopan yhteisön tuki- ja valvontajärjestelmän lainsäädäntöön ja asetuksiin, joissa määrätään Euroopan yhteisön yhteisen maatalouspolitiikan täytäntöönpanosta. Suomen EU-tukijärjestelmä on Euroopan monimutkaisimpia. Kansalliset tuet, tukimuotojen runsaus, seitsemän eri tukialueen olemassaolo ja tukiin liittyvät sitomusehdot aiheuttavat vaikeuksia kokonaisuuden hallintaan niin viljelijälle, neuvonnalle kuin hallinnollekin. (Suomela 2007, 6-7, 11.) Keväästä 2009 lähtien maataloustukia on pystynyt hakemaan kirjallisten paperilomakkeiden lisäksi sähköisesti koko maassa. Yksi sähköisen tukihaun tavoitteista on selkeyttää ja yksinkertaistaa tukihakua. Tukien haku sähköisesti vähentää virheiden määrää hakemuksissa sekä nopeuttaa ja helpottaa tukihakuprosessia. Sähköisen haun kehittäminen on osa tilojen kehittämisprosessia. Kaikilla viljelijöillä ei kuitenkaan ole mahdollisuuksia tai halua sähköiseen tukihakuun ja perinteinen paperilomakehaku säilyy ainakin vielä käytössä sähköisen haun rinnalla.

Vuoden 2008 pilottihankkeen sekä vuosien 2009 ja 2010 kokemukset sähköisestä tukihausta olivat positiivisia. Sähköiseen tukihakuun osallistuneiden viljelijöiden mielestä haku verkossa säästää aikaa ja on vaivattomampaa. Positiivisena koetaan se, että lomakkeet voi palauttaa silloin, kun itse haluaa. Kevään 2010 kevään palautekyselyyn vastanneista viljelijöistä noin 90 prosenttia ilmoitti varmasti hakevansa myös ensi vuonna tukia sähköisesti. (Maa- ja metsätalousministeriön www-sivut 2010.) Kaikki viljelijät eivät kuitenkaan suhtaudu positiivisesti Internetissä tapahtuvaan tukihakuun. Osa viljelijöistä kokee hankalana, että osa dokumenteista pitää edelleen palauttaa paperilla. Myös viljelijän omat atk-aidot vaikuttavat intoon hakea tukia verkossa. Jotta sähköinen tukihaku yleistyisi, sen tulisi olla helpompaa kuin paperihaku. (Kommeri, 2010.)

Tutkimuksen tavoitteena on selvittää urjalalaisten viljelijöiden valmiuksia ja mahdollisuuksia käyttää sähköisiä palveluja. Opinnäytetyölle toimeksiantajana toimii Urjalan kunta. Urjalalaisille viljelijöille lähetetyn kyselyn tarkoituksena on tutkia kuinka monella urjalalaisella viljelijällä on käytössään tietokone ja Internet-yhteys, sekä millaiset ovat viljelijöiden tekniset taidot, joilla tukien haku ja muu sähköinen asiointi onnistuu. Tarkoituksena on myös selvittää, tarvitsevatko viljelijät apua ja neuvontaa sähköiseen asiointiin liittyvissä asioissa sekä mikä on mahdollisesti esteenä sähköisten palveluiden laajemmalle käytölle. Opinnäytetyöllä halutaan myös selvittää, kuinka moni voisi hakea tukia Internetin kautta ja syitä siihen, jos tukia ei haluta hakea sähköisesti. Tutkimuksen tuloksia voidaan hyödyntää sähköisen tukihaun ja muun sähköisen asioinnin kehittämistyössä.

Opinnäytetyön alussa kerrotaan viljelijätukijärjestelmästä, sähköisestä tukihausta, viljelijöiden käyttämistä sähköisistä palveluista sekä laajakaistan tarpeesta maaseudulla. Tämän jälkeen on esitetty tutkimusmenetelmä sekä tutkimustulokset ja johtopäätökset. Tutkimuksessa tietoa kerättiin postikyselynä kaikilta Urjalan viljelijöiltä. Opinnäytetyön tärkeimpiä lähteitä ovat Maaseutuviraston julkaisut ja tiedotteet sekä erilaiset tutkimukset ja tilastot.

2 MAATALOUDEN VILJELIJÄTUKIJÄRJESTELMÄ

Suomen maa- ja puutarhatalouden viljelijätukijärjestelmän perusta muodostuu EU:n yhteisen maatalouspolitiikan tukimuodoista. Tärkeimpiä EU-tukia ovat Euroopan Unionin kokonaan rahoittamat tulotuet peltokasveille ja eläimille (tilatuki) sekä EU:n ja jäsenmaan yhteisesti rahoittamat luonnonhaittakorvaus (LFA-tuki) ja ympäristötuki, joista 28 % on EU-rahoitteista ja loput 72 % maksetaan kansallisista varoista. EU:n rahoittamia tukimuotoja täydennetään kansallisesti rahoitetuilla tuilla, joita ovat esimerkiksi Etelä- Suomen kansallinen tuki sekä pohjoinen tuki. Tukia maksetaan pinta-alaan, tuotettuun määrään tai eläinyksikkömäärään pohjautuen. Tukien alueelliseksi porrastamiseksi Suomi on jaettu seitsemään päätukialueeseen, jotka ovat etelästä pohjoiseen A, B, C1, C2, C2p, C3 ja C4. EU-tukien päätarkoituksena on maataloustuotannon jatkuvuuden ja kannattavuuden turvaaminen sekä varmistaa kohtuuhintaisten elintarvikkeiden saatavuus kuluttajille. (Maaseutuviraston www-sivut 2010a.)

Maaseutuvirasto (Mavi) on vuonna 2007 perustettu maataloustukien maksajavirasto. Sen tehtävänä on tukien toimeenpanon lisäksi valvoa, miten maataloustukivaroja Suomessa käytetään. Mavi huolehtii siitä, että sen asiakkaat saavat viljelijätuet, maaseudun rahoitus- ja kehittämistuet sekä markkinatuet ajallaan ja oikein perustein. Mavi ohjaa ja kouluttaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksia, kuntia ja Leader-toimintaryhmiä, jotka palvelevat tukihallinnon asiakkaita. Maaseutuvirasto hallinnoi myös tukihakemusten käsittelyyn käytettäviä tietojärjestelmiä ja vastaa sähköisen asiointipalvelun kehityksestä. (Maaseutuviraston www-sivut 2010b.)

Tukien haku tapahtuu joko sähköisesti Internetin kautta tai viljelijöille postitettujen esitäytettyjen lomakkeiden avulla. Lomakkeet palautetaan allekirjoitettuina oman kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle. Päätukihaku päättyy vuosittain huhtikuun viimeinen päivä. Haussa ovat mukana tilatuki, ympäristötuki, luonnonhaittakorvaus ja sen lisäosa, pohjoinen hehtaarituki, nuorten viljelijöiden tuki, yleinen hehtaarituki, peltokasvientuotantopalkkio, perunantuotannon kansallinen tuki, tärkkelysperunan tuki, sokerijuurikkaan kansallinen tuki, hehtaariperusteinen kansallinen siementuotannon tuki, EU:n kiloperusteinen siementuki timoteille, valkuaiskasvipalkkio, ener-

giakasvituki ja eläinten hyvinvoinnin tuki sekä emolehmien tuotantopalkkio. (Maaseutuvirasto 2010, 10–11.) Uuhipalkkion hakuaika on helmikuussa (Maaseutuviraston www-sivut 2010c).

Tilatuki on tuotannosta irrotettu tuki, mikä tarkoittaa sitä, että sen maksaminen perustuu tilatukioikeuksien ja tukikelpoisen pinta-alan määrään. Tilatukea on maksettu vuodesta 2006 lähtien. Tällöin suurin osa EU:n kokonaan rahoittamista suorista tuista eli niin sanotuista CAP-tuista siirtyi tilatukeen. Tilatuen saamisessa ei ole sadon tuotamis- ja korjaamisvaatimuksia eikä ikärajoituksia. Tilatuen saamisen edellytyksenä on tukikelpoisen pinta-alan ilmoittaminen, tukioikeuksien hallinta ja tukikelpoisen maatalousmaan pitäminen täydentävien ehtojen edellyttämässä kunnossa. (Maaseutuvirasto 2010, 33.)

Maatalouden ympäristötuki on osa EU:n maaseudun kehittämistoimenpiteitä. Nykyinen ohjelmakausi on vuosille 2007–2013. Ympäristötukea saavat kaikki ympäristötukeen sitoutuneet EU:n maanviljelijät, jotka noudattavat EU:n asettamia täydentäviä ehtoja. Tuen maksamisella kannustetaan maatalousympäristön tilan säilyttämiseen ja parantamiseen. Erityishuomion kohteena ovat pinta- ja pohjavesiin sekä ilmaan kohdistuvan kuormituksen vähentäminen. Tavoitteena on maataloustuotannon toimintaedellytysten säilyttäminen myös tuleville sukupolville. Ympäristötukeen sitoudutaan vähintään viideksi vuodeksi kerrallaan ja sitoutuminen edellyttää perustoimenpiteiden ja mahdollisesti myös lisätoimenpiteiden noudattamista. (Maaseutuvirasto 2010, 39;53.)

Luonnonhaittakorvaus eli LFA-tuki (Less Favoured Areas) tarkoittaa tukea epäsuotuisille maanviljelyalueille EU:ssa. Suomalaiset viljelijät saavat tukea pohjoisista ilmasto-oloista aiheutuvan lyhyemmän kasvukauden vuoksi, jolloin satotasotkin jäävät pienemmiksi. Luonnonhaittakorvausta maksetaan peltohehtaaria kohden koko Suomessa. Myös LFA-tuen maksuehtona ovat täydentävien ehtojen noudattaminen. Suomella on varsinaisen LFA-tuen lisäksi oikeus maksaa ns. LFA:n kansallista lisäosaa, jolla pyritään yhä edelleen kompensoimaan tavallista heikompija viljelyolosuhteita. (Maaseutuvirasto 2010, 39.)

Kansallisia peltoalaperusteisia tukia ovat Etelä-Suomen hehtaarituet, kotieläntilan hehtaarituki ja erikoiskasvituki sekä pohjoiset hehtaarituet, jotka koostuvat kolmesta tukimuodosta; peltoviljelyn kasvikohtainen tuki, yleinen hehtaarituki ja nuorten viljelijöiden tuki. Lisäksi muita kansallisesti rahoitettuja tukia ovat perunalle ja sokerijuurikkaalle maksettavat tuet, sekä joidenkin nurmi ja viljakasvien siementuotantoalalle maksettavat tuet. Kansallisiin lisätukiin kuuluvat myös koko maassa maksettava luonnonhaittakorvauksen kansallinen lisäosa ja Etelä-Suomessa maksettava ympäristötuen kansallinen lisäosa. Tukea maksetaan 68 ikävuoteen asti. Nuorten viljelijöiden tukea voivat hakea viljelijät, jotka tai joiden puoliso on alle 40-vuotias. Kansallisten tukien saannin ehtona ovat paikkakunnan tuotanto-olosuhteet huomioon ottava viljelytapa ja täydentävien ehtojen noudattaminen. (Maaseutuvirasto 2010, 63–64.)

Muita peltoviljelyn tukia ovat peltokasvien tuotantopalkkio, valkuaiskasvipalkkio, tärkkelysperunan tuki sekä timotein siementuotannon tuki. Ne ovat kokonaan EU:n rahoittamia tukia. (Maaseutuvirasto 2010, 68.)

Eläinperusteiset EU-palkkiot muuttuivat vuodesta 2010 alkaen. Aiemmin maksetut sonni- ja härkäpalkkio, emolehmäpalkkio sekä urospuolisten teurasnautojen ja teurashiehojen tuotantopalkkio lakkautettiin ja korvattiin uudella EU:n nautapalkkiolla, jota maksetaan koko maassa emolehmille ja emolehmähiehioille sekä sonneille ja härille. Uutta EU:n lypsylehmäpalkkiota maksetaan lisäksi A- ja B-tukialueen lypsylehmille. EU:n uuhipalkkio säilyy ennallaan. Vuodesta 2011 alkaen on suunnitteilla teuraskaritsan laatupalkkio teurastetuille karitsoille. Perussääntö EU-palkkiolle on, että eläimet on merkitty ja rekisteröity rekistereihin voimassa olevien säädösten mukaisesti. (Maaseutuvirasto 2010, 98.)

Eläinten hyvinvoinnin tuki on tarkoitettu nauta- ja sikatiloille. Tukeen sitoudutaan viideksi vuodeksi. Tuki muodostuu perus- ja lisäehdoista, joita tilalle voi valita enintään kaksi. Eläinlajikohtaisen lisäehdon valitakseen tilalla on oltava sitoumuskauden ajan vähintään 10 eläinyksikköä kyseistä eläinlajia. Perusehtoihin kuuluu täydentävien ehtojen noudattaminen sekä viljelijän tilalla tulee täyttyä eläinten terveydenhuollon vaatimukset. EU:n osuus tuesta on 28 % ja loppu rahoitetaan kansallisesti. (Maaseutuvirasto 2010, 100.)

Kansallisia kotieläintukia maksetaan emolehmille ja emolehmähiehioille, sonneille ja härille, uuhille ja kutuille sekä hevosille. Tuki on joko eläinyksikköä tai eläintä kohti maksettavaa tukea. Sika- ja siipikarjatalouden kansalliset tuet maksetaan viitemäärän mukaisena tuotannosta irrotettuna tukena tai rakennemuutoskorvauksena. (Maaseutuvirasto 2010, 92)

Maidon tuotantotuki on kansallisesti rahoitettua tukea, jota maksetaan tuotetun maitomäärän perusteella (Maaseutuvirasto 2010, 96).

3 SÄHKÖINEN TUKIHAKU

3.1 Vipu-palvelu

Vipu-palvelu on hallinnon tarjoama vuonna 2003 käynnistynyt viljelijätietojen selailupalvelu, jonka kautta tapahtuu nykyinen sähköinen tukihakukäyttö. Vipu-palvelussa viljelijä voi selata oman tilansa tukihakemustietoja; sovelluksesta löytyvät perus- ja kasvulohkojen tiedot ensimmäisestä EU-vuodesta 1995 lähtien. (Maaseutuviraston www-sivut 2010d.) Myös maksettujen tukien määrää sekä ennakoitujen tukien maksujankohtia voi seurata vipu-palvelun kautta. Vipu-palvelussa ovat nähtävissä kunnassa tallennetut tukihakemustiedot pian niiden tallennuksen jälkeen. Vuodesta 2005 lähtien palvelussa on pystynyt hakemaan sonnipalkkiota. Vuonna 2007 viljelijöiden käyttöön tuli Vipu-palvelun peltokarttasovellus Vipukartta. Tämän avulla viljelijä voi tarkistaa esimerkiksi lohkojensa rajat ja mitata kasvulohkojen pinta-aloja. Palvelulla on noin 2000 käyttäjää. (Maaseutuviraston www-sivut 2010e; MTT Tukinetti tiedottaa 2010.) Vipukarttasovellus uudistui Kartturi-sovellukseksi lokakuussa 2010. Uusi Kartturi-sovellus palvelee viljelijöitä kevään 2011 sähköisessä tukihaussa. (Maaseutuviraston www-sivut 2010f.)

Vipu-palvelun käyttöoikeuden saa hakemuksella kunnan maaseutuviranomaiselta. Käyttöoikeuksia voi hakea myös neuvojalle tai muulle valtuutetulle, jotka täten saavat oikeuden päästä kyseisen tilan tietoihin ja voivat täyttää tilan sähköisen tukiha-

kemuksen. Käyttöoikeuksia on kolmenlaisia: selausoikeudella voi selata tilan tietoja Vipu- ja Vipukartta-palvelussa, täyttöoikeuksilla tarkoitetaan viljelijän tai viljelijän valtuuttaman henkilön oikeutta täyttää sähköisiä tukihakemuksia, mutta ei lähettää niitä. Laajoilla käyttöoikeuksilla käyttäjällä on oikeus täyttää, täydentää, muuttaa, allekirjoittaa ja jättää tilan sähköisiä hakemuksia. (Maaseutuviraston www-sivut 2010g.)

Vipu-palvelun omistaa Maa- ja metsätalousministeriö ja sitä hoitaa Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskus Tike. Kevään 2008 pilottihankkeessa kokeiltiin viljelijätukien hakua Vipu-palvelun kautta 14 kunnan alueella. Keväeseen 2010 mennessä uusia käyttöoikeuksia Vipu-palveluun oli hakenut 16 700 tilaa. Vuonna 2009 oikeuksia haki ennen tukihakua noin 12 000 tilaa, joista sähköisesti tukia haki 6200 tilaa. Vipu-palvelun käyttöaste vaihtelee suuresti ELY-keskusalueittain tarkasteltuna. Eniten kiinnostusta sähköiseen tukihakuun oli maaliskuun 2010 alkuun mennessä ollut Pohjois-Savossa ja Pirkanmaalla, joissa Vipu-palvelun käyttöoikeuksia oli hakenut noin 36 % tiloista. Kuntakohtaiset erot ovat kuitenkin suuria, kärkipaikkaa esimerkiksi Pirkanmaalla pitävät Vesilahti (57,7 %) ja Kihniö (53,8 %). (Maaseutuviraston www-sivut 2010h.)

3.2 Sähköinen tukihaku

Sähköisellä tukihaualla tarkoitetaan sitä, että paperisten lomakkeiden sijasta viljelijätukia voi hakea Internetissä toimivan palvelun kautta. Sähköinen tukihaku otettiin käyttöön koko Manner-Suomen alueella keväällä 2009 päätukihaun ja kylvöalamuutosten yhteydessä.

Ennen varsinaisen sähköisen tukihaun alkua Maa- ja metsätalousministeriö järjesti vuonna 2008 pilottihankkeen, johon osallistui 256 tilaa 14 kunnasta Pohjois-Savosta, Etelä-Pohjanmaalta ja Varsinais-Suomesta. Pilottiprojektiin osallistuneiden kuntien maaseutuelinkeinoviranomaisten sekä viljelijöiden palaute sähköisestä tukihauasta oli positiivista. Viljelijöiden mielestä hyviä puolia olivat muun muassa se, että lomakkeet ovat nopeita ja helppoja täyttää. Myös se, että hakemuksia pystytään jättämään virka-ajan ulkopuolella, koettiin myönteiseksi asiaksi. Palvelun puutteiksi todettiin

muun muassa, että tekniikka ei aina toiminut toivotulla tavalla ja se, että sähköinen palvelu ei sisällä kaikkia ominaisuuksia paperihakuun verrattuna. Myös viljelijöiden huoli laajakaistayhteyksien pysyvyydestä ja saatavuudesta tulevaisuudessa kävi ilmi vastauksista. (Maaseutuviraston www-sivut 2010i.)

Kannustavat kokemukset sähköisestä tukihauasta jatkuivat varsinaisena ensimmäisenä hakuvuonna. Vuonna 2009 6158 tilaa eli noin 9,5 % tiloista palautti lomakkeita sähköisesti 320 kunnassa. Tämä lähes täytti Maaseutuviraston pilottihankkeen perusteella asetetun 10 %:n ennakkotavoitteen. (Maaseutuviraston www-sivut 2010j.) Vuoden 2009 käyttäjäpalautteessa viljelijät kommentoivat syitä osallistua sähköiseen tukihakuun muun muassa seuraavasti: ”Sähköinen haku säästää aikaa ja on vaivattomampi. Lomakkeet voi palauttaa silloin, kun se itselle parhaiten sopii. Sähköinen asiointi on nykyaikaa.” Halu pysyä kehityksessä mukana, positiivinen kirjoittelu lehdissä, kaksinkertaisen työn poisjäänti ja mahdollisten virheiden väheneminen olivat myös syitä hakea tukea sähköisesti. Syyt olla osallistumatta sähköiseen tukihakuun olivat seuraavanlaisia: Maaseutusihteen tekemä lomakkeiden tarkastus jää pois; pelko siitä, että hakemukseen jää virheitä (noin 30 % vastanneista). Koettiin hankalana, että osa dokumenteista piti palauttaa paperilla (noin 25 % vastanneista). Myös huonot atk-aidot vaikuttivat halukkuuteen hakea tukia sähköisesti. (Kommeri 2010.) Hyvin onnistuneen ensimmäisen vuoden perusteella vuoden 2010 sähköisen tukihauksen tavoitteita nostettiin. Maaseutuviraston tavoitteena oli, että vuonna 2010 noin 25 % tiloista jättää tukihakemuksensa Vipu-palvelun kautta. (Maaseutuviraston www-sivut 2010k.)

3.3 Sähköinen tukihaku 2010

Sähköinen tukihakuun tarvittavat vipu-tunnukset viljelijä saa hakemuksella kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselta. Palveluun viljelijä voi kirjautua joko vipu-tunnuksilla, pankkitunnuksilla tai sähköisellä henkilökortilla. Palvelu on avoinna vuosittain huhtikuun ajan sekä kylvöalamuutosten osalta 1.5–15.6. Palvelun kautta voi palauttaa maatilalomakkeen (101A), tukihakemuslomakkeen (101B), maatilalan osalliset -lomakkeen (101D), peruslohkolomakkeen (102A), kasvulohkolomakkeen (102B) sekä kylvöalamuutoslomakkeen (117). Vuonna 2010 uutena palveluun tulivat

mahdollisuus hakea hevosten ja kuttujen kansallisia kotieläintukia (101C), osallistumisilmoitus nautarekisterin perusteella määräytyviin EU:n ja kansallisiin tukijärjestelmiin (144) sekä mahdollisuus ilmoittaa peruslohkojen hallinnansirroista. Hakupalvelun demoversioon voi tutustua maaseutuviraston Internet-sivuilla. (Kommeri. Sähköinen tukihakukoulutus 2010.)

Tukien sähköistä hakua varten viljelijällä tarvitsee olla käytössään toimiva laajakais-tayhteys. Mavin sähköisen tukihaun käyttäjän ohjeen mukaan tukihaku onnistuu Windows 2000, Windows 7, XP ja Vista -käyttöjärjestelmillä. Internet-selaimista palvelun on todettu toimivan ainakin Internet Explorer 6, Internet Explorer 7 ja Mozilla FireFox 2.0.0. Lomakkeiden tulostusta varten koneella täytyy olla asennettuna Acrobat Reader. Vipu-palveluun kirjaudutaan osoitteessa <http://vipu.mavi.fi>. Näkyville tulevaan ruutuun kirjoitetaan käyttäjätunnus ja salasana tai valitaan haluttu kirjautumismuoto. (Maaseutuviraston www-sivut 2010l.)

Tukihakusovellus avautuu Etusivu-näytölle. Sivun vasemmassa reunassa näkyvä valintaikkuna ohjaa tukihakemuksen täyttöä. Täytettävät lomakkeet ovat etusivulla suositellussa täyttöjärjestyksessä: perus ja kasvulohkolomake, maatilalomake, tukihakemus ja maatilalan osalliset (kuviot 1).

The screenshot shows the Mavi website interface. At the top left is the Mavi logo. The user is logged in as 'KOE VIJELJÄ' with a session time of 20.11.2010 9:57. The main heading is 'Etusivu Tukihakemus 2010 PELTOLA, 091160451'. Below this, there are three main sections, each with a 'Luo lomake' button:

- Päätukihaun tuenhakija** (Lomake 101A): MAATALOUSYHTYMÄ V&V VIJELJÄ
- Lohkotiedot** (Lomakkeet 102A, 102B): Lohkotietoja ei ole perustettu. Voit luoda lohkotiedot alla olevasta linkistä.
- Maatilan tiedot** (Lomake 101A): Maatilalomaketta ei ole perustettu. Voit luoda lomakkeen alla olevasta linkistä.
- Tukihakemuksen tiedot** (Lomake 101B): Tukihakemuslomaketta ei ole perustettu. Voit luoda lomakkeen alla olevasta linkistä.

The left sidebar contains a navigation menu for 'Etusivu - Tukihaku' with the following links:

- Lohkotiedot
- Maatilan tiedot
- Tukihakemuksen tiedot
- Maatilan osalliset
- Kotieläintuet (Hevoset ja kuttu)
- Nautatuet

Below the sidebar, there is a section for 'Sähköisen tukihaun ohje' with several links: Täyttöohjeet, Hakuopas, Kasvi- ja lajikkeet, Usein kysytyt kysymykset, Näin löydät Vipu-palveluun, Kirjautuminen vipu-tunnuksilla, Kirjautuminen pankkitunnuksilla, Kirjautuminen sirukortilla, Sähköisen tukihaun yleisesittely, Lohkotietojen perustaminen, Lomakkeiden palauttaminen ja palautuksen peruuttaminen, Hevoset ja kuttu-lomakkeen.

Kuvio 1. Sähköisen tukihaun etusivu (Maaseutuviraston www-sivut 2010m)

Luo lomake painikkeesta päästään muokkaamaan haluttuja lomakkeita. Peruslohkolle ohjelma antaa valita seuraavat esitäytetyt tiedot hakemuksen pohjatiedoiksi: tiedot lohkon pinta-alasta, tilatukiominaisuudesta ja hukkakauratilanteesta. Kasvulohkolomakkeelle voidaan lisäksi valita joko suoraan viljelysuunnitteluohjelmalta haetut tiedot, vuoden 2009 kasvulohkotiedot tai tyhjä kasvulohkolomake.

The screenshot shows the Mavi web application interface. At the top, there is a navigation bar with the Mavi logo and a user profile for 'KOE VILJELIJÄ' (logged out at 20.11.2010 11:39). Below this, a green header indicates 'Lohkotiedot vuoden 2010 tukihaussa' (Field information for the 2010 subsidy application) and 'Liitteet ja lisätiedot' (Attachments and additional information).

The main content area is titled 'Lohkotiedot 0910046668 KOTIPELTO'. It features a 'Poista peruslohko hallinnasta' (Remove basic field from management) button. The form contains the following fields:

- Peruslohkon nimi: KOTIPELTO
- Peruslohkon pinta-ala: 1.86 ha
- Ilmoitettu pinta-ala 2009: 1.86 ha
- Digitoitu pinta-ala: 1.86 ha
- Peruslohko on omistuksessa: (dropdown menu)

Below the form is a comparison table for the years 2009 and 2010:

	2009	2010
Tilatuki	A Pelto	A Pelto
Maankäyttölaji	1 Pelto	1 Pelto
Hukkakaura	1 Lohko vapaa hukkakaurasta	1 Ei hukkakauraa

On the left side, there is a sidebar with navigation links: 'Etusivu - Tukihakuk', 'Näytä kaikki kasvulohkot', and 'Liitä uusi peruslohko'. Below these are several field identifiers with links, such as '0910046668 KOTIPELTO' and '0910046789 LATOPELTO'.

Kuvio 2. Perus- ja kasvulohkotietojen muokkausikkunan yläosa (Maaseutuviraston www-sivut 2010m)

Perus- ja kasvulomakkeita muokataan lohko kerrallaan. Lohkot tallennetaan erikseen ja uusi lohko valitaan etusivun vasemmassa laidassa olevasta valintaikkunasta (kuvat 2–3). Tallennuksen aikana pinta-alavirheiden estämiseksi ohjelma antaa virheilmoituksen, jos kasvulohkojen yhteenlaskettu ala ei ole yhtä suuri kuin käytetty peruslohkon ala. Perus- ja kasvulohkolomaketta voi tarkastella tallennuksen aikana pdf-lomakkeena.

Kuvio 3. Perus- ja kasvulohkolomakkeen muokkausikkunan alaosa (Maaseutuviraston www-sivut 2010m)

Etusivun maatilatiedot kohdasta päästään maatilalomakkeen 101A tietoihin. Lomakkeella näkyvät muun muassa voimassa olevat LFA- ja ympäristötuen sitoumukset. Lomakkeella voi myös antaa valtuutuksen allekirjoittaa tukihakuun liittyviä asiakirjoja. Esitäytettynä on mahdollista valita vuoden 2009 mukaiset maankäyttölajien pinta-alat. Maatilatietojen muokkauksen jälkeen täyttö etenee tukihakulomakkeeseen 101B. Hakijan aikaisemmin tekemien sitoumusten perusteella hakijalle kuuluvat tuet on korostettu listassa taustavärillä. Tukea haetaan laittamalla rasti halutun tuen kohdalle (kuvio 4).

Kuvio 4. Tukea haetaan merkitsemällä haluttu tuki (Maaseutuviraston www-sivut 2010m)

Lopuksi maatilan osalliset -lomakkeella voi muokata tilan henkilöiden yhteystietoja. Tässä vaiheessa kaikki lomakkeet ovat muokkaa tilassa ja niiden statuksena tukihaun etusivulla näkyy ”perustettu”. Lomakkeet jäävät perustettu -statukseen, jos hakija ei siirry tukihakemusten palautusvaiheeseen. Palautus tapahtuu painamalla palauta lomakkeet painiketta. Painikkeesta avautuu ikkuna, jossa hakija valitsee palautettavat lomakkeet ja antaa sähköpostiosoitteensa. Lomakkeita ei voi palauttaa, jos sähköpostiosoitetta ei anneta (kuvio 5). Kun lomakkeet on palautettu, etusivun vasemmassa reunassa lomakkeiden statuksena näkyy ”jätetty”. Jätettyä hakemusta on mahdollista muuttaa hakuaikana, jos se peruutetaan ja sen tilalle perustetaan ja jätetään korvaava hakemus. Lomakkeiden saapumisesta hallinnon sähköiseen tukisovellukseen tulee ilmoitus sähköpostiin. Viesti toimii vastaanottokuittauksena.

Mavi KOE VILJELIJÄ
kirjautut 20.11.2010 11:39 [Kirjaudu ulos](#)

Tukihakemus 2010 lomakkeiden palautus

Valitse palautettavat lomakkeet. Palautettuasi lomakkeet ne siirtyvät viranomaiskäsitteilyyn. Voit korjata lomakkeita ennen hakuajan päättymistä vain peruuttamalla palautuksen ja palauttamalla lomakkeet uudelleen.

☒ Peruslohkolomake (102A).pdf	Päivittänyt Koeviljelijä 20.11.2010
☒ Kasvulohtolomake (102B).pdf	Päivittänyt Koeviljelijä 20.11.2010
☒ Maatilan tiedot (101A).pdf	Päivittänyt Koeviljelijä 20.11.2010
☒ Tukihakemuksen tiedot (101B).pdf	Päivittänyt Koeviljelijä 20.11.2010
☒ Maatilan osalliset (101D).pdf	Päivittänyt Koeviljelijä 20.11.2010

Anna sähköpostiosoite, johon haluat kuittauksen lomakkeiden vastaanotosta. Mikäli haluat antaa useampia osoitteita, erota ne toisistaan pilkulla.

Sähköposti:

Kuvio 5. Lomakkeiden palautusta varten tarvitaan sähköpostiosoite, johon lähetysilmoitus saapuu (Maaseutuviraston www-sivut 2010m)

Sähköiseen tukihakuun osallistui vuonna 2010 yhteensä 13 577 tilaa Manner-Suomessa ja Ahvenanmaalla. Sähköisesti hakemuksensa jätti 21,5 % tiloista. Pohjois-Savossa, Ahvenanmaalla ja Pirkanmaalla sähköinen asiointi kiinnosti eniten, joissa enemmän kuin joka kolmas maatila haki tukia sähköisesti. Vähäisintä kiinnostus oli Uudenmaan ja Lapin ELY-keskusten alueilla. (Maaseutuviraston www-sivut 2010n.) Pirkanmaan ELY-keskuksen alueella sähköisten tukihakemusten palautusprosentti oli vuonna 2010 30,31 % ja Urjalassa 21,53 %, jossa 274:stä tukea hake-

neista tilasta 59 palautti lomakkeet sähköisesti. (Maaseutuviraston www-sivut 2010o; Maaseutuviraston www-sivut 2010p.)

Kevään 2010 palautekyselyyn vastanneista viljelijöistä noin 90 % ilmoitti varmasti hakevansa myös ensi vuonna tukia sähköisesti. Kokonaisuutena tukihakupalvelu sai arvosanaksi 4,17, ja palvelun hyödyllisyys sai erinomaisen arvosanan 4,55 (asteikolla 1 heikko - 5 erinomainen). Palveluun tehtyjä uudistuksia pidettiin onnistuneina ja lähes 60 % vuonna 2009 sähköisesti hakemuksensa täyttäneistä oli sitä mieltä, että sähköisen tukihakemuksen tekeminen oli vuonna 2010 helpompaa. Uutena tukihakuun tullut Vipuneuvoja -toiminto koettiin hyödylliseksi. Eniten neuvontaa viljelijät tarvitsivat ohjeiden tulkintaan (57 %), tiedon siirtoihin viljelysuunnitteluohjelmistoista (37 %) sekä kirjautumiseen ja käyttäjätunnuksiin (16,5 %). Viljelijätukien sähköisen tukihauksen käyttökokemuksia ja kehitysehdotuksia kysyttiin kaikilta sähköiseen tukihakuun osallistuneilta viljelijöiltä. Kyselyn vastausprosentti oli noin 26. (Maa- ja metsätalousministeriön www-sivut 2010.)

Mavi kehittää sähköistä tukihakua vuoden 2011 hakua varten saadun palautteen perusteella entistä käyttäjäystävällisemmäksi. Lisäksi järjestelmään on tulossa uusia ominaisuuksia ja toiminnallisuuksia, jotka helpottavat hakemuksien täyttämistä ja tarkistamista. (Maaseutuviraston www-sivut 2010q.)

4 VILJELIJÖIDEN KÄYTTÄMÄT SÄHKÖISET PALVELUT

4.1 Sähköiset palvelut

Sähköisellä palvelulla eli verkkopalvelulla tarkoitetaan www-sivujen kautta tarjottavaa palvelua. Sähköisellä asiointilla tarkoitetaan asioiden hoitamista tietoverkossa tarjottua palvelua käyttäen. Sähköistä asiointia viranomaistoiminnassa koskevan lain (13/2003) tavoitteena on lisätä asiointin sujuvuutta ja edistää sähköisten tiedonsiirto menetelmien käyttöä tietoturvallisuus huomioon ottaen. Sähköisillä tiedonsiirto menetelmillä tarkoitetaan sähköisiä lomakkeita, sähköpostia tai sähköisiin tietojärjestelmiin myönnettyjä käyttöoikeuksia. (Arkistolaitoksen www-sivut 2010.)

Valtionvarainministeriö teetti vuonna 2008 Julkishallinnon verkkopalvelut - tutkimuksen, jossa kartoitettiin suomalaisten käyttämien julkishallinnon verkkopalveluiden käyttöä. Verkkopalveluista eniten tutkimuksen mukaan käytetään oman kunnan verkkosivuja (43 % -vastaajista). Työ- ja elinkeinotoimiston, kansaneläkelaitoksen, verohallinnon sekä kirjastojen tuottamia palveluja käytetään seuraavaksi eniten. 17 % vastaajista ei ole käyttänyt mitään tutkimuksessa mukana olleita julkisen sektorin verkkopalveluja. (Julkishallinnon verkkopalvelut 2008.)

Tilastokeskuksen vuonna 2010 teettämän Tieto- ja viestintätekniiikan käyttötutkimuksen mukaan Internetin käyttö yleistyy edelleen. Suomalaisista 72 prosenttia käytti Internetiä päivittäin tai lähes päivittäin kolmen viime kuukauden aikana. Sähköposti (77 %), pankkiasioiden hoito (76 %) ja tiedonhaku tavaroista tai palveluista (74 %) ovat yleisimpiä Internetin käyttötapoja. Myös viranomaisten kanssa asioidaan yleisesti netissä. Viranomaisten verkkosivuilta tietoa oli hakenut joka toinen ja lähes kolmannes vastaajista oli lähettänyt Internetin kautta täytetyn lomakkeen. 74 % suomalaisista 16–74 vuotiaista lukevat myös säännöllisesti verkkolehtiä. (Tilastokeskus 2010a.)

Tilastokeskuksen tutkimuksesta selviää myös, että verkon käytössä on asuinpaikan mukaan selviä eroja. Maaseutumaisissa kunnissa 16 prosenttia ei ole käyttänyt Internetiä lainkaan, suurissa kaupungeissa luku on 10 prosenttia ja pääkaupunkiseudulla vain 5 prosenttia. Vastaavasti niitä, jotka käyttävät verkkoa päivittäin tai lähes päivittäin on maaseudulla 65 %, kaupungeissa 75 % ja pääkaupunkiseudulla 85 %. (Tilastokeskus 2010b.) Syitä maaseudun asukkaiden heikompiin mahdollisuuksiin käyttää tietoverkon palveluita on taloudellisten syiden lisäksi muun muassa huonot tietoliikenneyhteydet. Toivottavaa olisi, että Internetin käyttömahdollisuudet maaseudulla paranisivat, sillä vipu-palvelun ja sähköisen tukihaun lisäksi, verkosta löytyy monia maaseutuyrittäjille suunnattuja palveluja ja verkkosivustoja.

4.2 Pankkipalvelut

Suomalaiset hoitavat yhä enemmän pankkiasioitaan Internetissä. Vuoden 2010 alussa sähköistä pankkiasiointia kolmen kuukauden aikana käytti 76 % suomalaisista (Tilastokeskus 2010c). Verkossa olevassa pankkipalvelussa voi hoitaa muun muassa laskujen maksut, rahan siirrot tililtä toiselle ja suoraveloitustuotokset. Tilitapahtumien seuranta käy myös kätevästi verkossa verkkotiliotteen avulla. Verkossa on myös erilaisia säästö- ja tililaskureita asiakkaan käytettävissä ja siellä voi helposti erottaa maatalon ja yksityistalouden laskunmaksun toisistaan. Verkossa toimivaan pankkipalveluun käyttäjä tarvitsee käyttäjätunnuksen, salasanan sekä avainlukulistan. Näillä varmistetaan käyttäjän tietoturvasuus. (Finanssialan Keskusliiton www-sivut 2010.)

4.3 Veropalvelut

Maataloudenharjoittajat voivat muiden yrittäjien tavoin palauttaa elinkeinotoimintaan liittyvät veroilmoituslomakkeet sähköisesti suoraan verohallinnolle Verohallituksen hyväksymän ilmoituspalveluiden välittäjän kautta. Sähköisen asioinnin edellytyksenä on, että asiakkaalla on verohallinnon kanssa yhteensopivat ohjelmat ja tunniste, jolla ilmoittamisen voi hoitaa. Tunnistautumiseen käytetään Katso -tunnisteita. Katso -organisaatiotunnistus ja -valtuutushallinta on Verohallinnon ja Kelan yhteinen maksuton palvelu organisaatioiden tunnistamiselle sähköisissä asiointipalveluissa. Yritysassiakas voi antaa sähköisiä ilmoituksia eri kanavien kautta. Verohallinnon oman Verotili-palvelun sekä Ilmoitin.fi -palvelun kautta voi antaa esimerkiksi kausiveroilmoituksia. Kaikkein laajimmat ilmoitusmahdollisuudet asiakkaalla on TYVI -palveluntarjoajien kautta. Tyvi-palvelun avulla voi tehdä arvonlisäveron yhteenveitoilmoitukset, kausiveroilmoitukset, työnantajan ym. vuosi-ilmoitukset sekä yrityksen veroilmoitukset. Tyvi-palvelun avulla voi tilata myös työntekijöiden verokorttitiedot. (Verohallinnon www-sivut 2010a.)

Vuoden 2010 alussa otettiin käyttöön uusi Verotili-palvelu. Verotili on uusi verojen maksamista, ilmoittamista ja palauttamista koskeva palvelu. Uudistuksen tavoitteena on yksinkertaistaa verojen ilmoittamista ja maksamista. Palvelussa voi muun muassa

tarkistaa verotilin tilanteen, lähettää kausiveroilmoituksen sekä korjata jo ilmoitettuja tietoja antamalla kausiveroilmoituksen lisäilmoituksen. Sieltä voi nähdä verotiliotteen, selata tilitapahtumia kalenterikuukausittain, tulostaa otteita ja selvityksiä sekä käyttää saldolaskuria. Verotili-palvelussa on arkisto siellä annetuille ilmoituksille sekä tiliotteille. Kausiveroilmoitus ja maksetut maksut ovat nähtävissä Verotili-palvelussa tavallisesti parin päivän kuluttua siitä, kun ne ovat saapuneet Verohallintoon. Verotiliote tulee Verotili-palveluun kuukausittain viimeistään yleensä kuukauden 22. päivänä ja ne säilyvät palvelussa kolme vuotta. Palveluun kirjautuessaan yrityksen tai yhteisön puolesta toimivat käyttävät Katso -tunnistetta. Yksityishenkilöt, kuten yksityinen elinkeinonharjoittaja tai alkutuottaja, kirjautuvat Verotili-palveluun pankkitunnuksilla. (Verohallinnon www-sivut 2010b.)

4.4 Muut maatalouden Internet-palvelut

Valtakunnallinen maatalousalan neuvonta ja kehittämisorganisaatio ProAgria tarjoaa palveluja maatalous- ja maaseutuyrittäjille Suomessa ja tekee tiivistä yhteistyötä koko elintarvikeketjun eri toimijoiden kanssa (ProAgrian www-sivut 2010). ProAgrian tuottamilla ohjelmilla voi hoitaa eläinten rekisteröinnin nautarekisteriin tai lammasta ja vuohirekisteriin. Nautarekisteriin tehdyistä ilmoituksista sähköisesti ilmoitetaan jo 83 %. (ProAgria Maatalouden laskentakeskus 2010a.) Tuotannon suunnittelu ja seuraaminen, tiedon haku rekisteristä sekä korvamerkkien tilaus hoituu myös helposti ProAgrian tarjoamien ohjelmien avulla. Ohjelmia käyttää Suomessa noin 11 000 tilaa. Osa ohjelmista on koneelle asennettavia, mutta osasta ohjelmista on olemassa myös web-versio, esimerkiksi viljelysuunnitteluohjelmista ja talousohjelmista. (ProAgria Maatalouden laskentakeskus 2010b.)

Pelkästään verkossa toimivia ProAgrian tuottamia palveluja on olemassa maitotiloille, kasvinviljelytiloille ja lihanautatiloille. Apua on saatavilla myös yritystoiminnan käynnistämiseen. Kasvinviljelijät voivat tarkastella lohkotietopankissa millä viljelytekniikalla ja tuotantopanoksen määrällä päästään taloudellisimpaan lopputulokseen. Maitotilalliset pääsevät rehuvastepalvelulla seuraamaan miten ruokinta vaikuttaa karjan tuotokseen ja taloudelliseen tulokseen. Palveluiden käyttö vaatii ProAgrialta saatavat tunnukset. (ProAgria Verkkopalvelut 2010.)

Valion maidontuottajille on olemassa Internetissä oma tiedotuskanava Valma. Valma on käyttäjälleen maksuton palvelu, jota varten tarvitaan käyttäjätunnus ja salasana. Nämä on mahdollista saada maidontuottajan omasta osuuskunnasta. Valmasta maidontuottaja pystyy katsomaan esimerkiksi maitotililaskelmat, maidon hinnoittelunäytteiden tulokset sekä tiedotteita ja uutisia omasta osuuskunnastaan. (Valio yritystieto 2010.)

Internet-palveluja viljelijöille tarjoavat myös monet muut tahot, kuten rehutehtaat, teurastamot, lannoitetehtaat sekä Maatalouden laskentakeskus Oy. Agronet ja Farmit.net ovat kaikille avoimia maatalous-, metsätalous- ja puutarhayrittäjien tietopalveluja ja kokoavia sivustoja, joihin voi tutustua osoitteissa <http://www.agronet.fi> sekä <http://www.farmit.net/>. Eri yritykset tuottavat viljelijöille viljelysuunnitteluohjelmia sekä erilaisia talousohjelmia.

5 LAAJAKAISTA JA MAASEUDUN INTERNET-YHTEYDET

Tietoliikenneyhteys, jonka tiedonsiirtonopeus on vähintään 256 kilobittiä sekunnissa tarkoittaa laajakaistaa. Laajakaistayhteyksiä on olemassa joko kiinteitä tai langattomia. ADSL eli Asymmetric Digital Subscriber Line on yleisin laajakaistaliittymätyyppi. Muita yhteysvaihtoehtoja ovat datasähköliittymä ja langaton WLAN-yhteysratkaisu (mobiililaajakaista) sekä kaapelimodeemiyhteys joka on mahdollinen kaapeli-TV:n jakelualueella. Elisa, Sonera, DNA ja paikalliset operaattorit ovat suurimpia laajakaistaliittymien tarjoajia. Laajakaistayhteyksien saatavuus ja hinnoittelu eroavat paikkakunnittain, eikä kaikkia nopeusvaihtoehtoja ole tarjolla tietyillä alueilla. (Viestintäviraston www-sivut 2010.)

5.1 Maaseudun Internet-yhteydet

Tietokoneita oli vuonna 2010 (touko-elokuu) koko maassa 84 %:lla kuluttajista ja Pirkanmaalla, johon Urjala kuuluu, 85 %:lla. Laajakaista-yhteys oli koko Suomen alueella tutkitulla aikavälillä 75 %:lla kotitalouksista ja liikkuva laajakaista 28 %:lla. Pirkanmaan alueella samat luvut olivat 78 % ja 27 %. (Tilastokeskus 2010d.)

Jotta viljelijä voi käyttää sähköistä tukihakua ja muuta sähköistä asiointia, tarvitsee tilalla olla toimiva Internet-yhteys. Internet-yhteyksien saaminen maaseudulle on haastavaa, sillä laajakaistayhteyksien rakentaminen harvaan asutuille alueille ei ole taloudellisesti kannattavaa. Tämä johtaa siihen, että harvaan asutut seudut, missä sähköinen asiointi hyödyttäisi käyttäjiä eniten, jäävät nopeiden yhteyksien ulkopuolelle. Kuitenkin maaseutuyrityksille ja maatiloille sekä muille syrjäseudulla asuville laajakaistayhteydet ovat välttämättömiä, jos Suomi aiotaan pitää asuttuna myös haja-asutusalueilla.

Laajakaistaliittymiin liittyvä yleispalveluvelvoite astui voimaan heinäkuun alussa. Se tarkoittaa, että vähintään 1 megabitin laajakaistan on oltava jo nyt kaikkien suomalaisten ulottuvilla kohtuulliseen hintaan. Teleyhtiöt ovat sopineet haja-asutusalueiden yhden megabitin laajakaistapalvelun hinnoitteluun vapaaehtoisin 30–40 euron hintakaton. Hintaraja on tarkoitettu alueille, joissa palvelun tarjonta on yhden yhtiön varassa. Liittymän hankintahinnalle tulee 200–1 000 euron hintaraja. Hinnat perustuvat Viestintäviraston suositukseen. (Liikenne ja viestintäministeriön www-sivut 2010a)

5.2 Langaton laajakaista

Kiinteä laajakaistaliittymä on käytettävissä tietyssä sijaintipaikassa ja sitä voidaan verrata perinteiseen kiinteään puhelinliittymään tai langattomaan sisäpuhelimeen. Langattomalla laajakaistalla voidaan tarkoittaa sekä liikkuvaa laajakaistaa että kiinteää langatonta lähiverkkoyhteyttä (WLAN) tai WiMAXia. Langattomat laajakaistat ovat yleistymässä, sillä ihmiset haluavat mukaansa toimivan tietoliikenneyhteyden missä ikinä liikkuvatkaan. (FiCom ry:n www-sivut 2010)

Verkkolaittevalmistaja Ciscon rahoittamassa kansainvälisessä tutkimuksessa Suomen langattomat laajakaistaverkot menestyivät huonosti verrattuna 72 muuhun tutkimuksessa olleeseen maahan. Kaupunkien ja maaseudun langattomien yhteyksien laatuero oli kolmanneksi suurin. Suomen mobiililaajakaistat, joihin luetaan nettitikut eli mokkulat sekä muun muassa Digitan @450-verkko sijoituivat sijalle 27. Paras mobiililaajakaista löytyy Ruotsista. Suomessa käytettävä tekniikka ei riitä Viestintäviraston viestintämarkkina-asiantuntija Jukka-Pekka Juutisen mukaan laadukkaisiin mobiililaajakaistayhteyksiin. Jotta voitaisiin tarjota nopeampia ja laadukkaampia yhteyksiä, Suomeen tarvitsisi rakentaa uutta maasto- ja tiedonsiirtokapasiteettia. Langattomien yhteyksien katkeilu ja hidastuvuus saavat monet maaseudun vakituiset asukkaat yhä käyttämään kiinteitä laajakaistayhteyksiä sekä modeemia sen hitaudesta huolimatta. (Runsten, K. 2010.)

5.3 Laajakaista 2015-hanke

Valtioneuvosto teki joulukuussa 2008 periaatepäätöksen valtakunnallisesta laajakais-tahankkeesta. Hankkeen tavoitteena on nopeiden laajakaistaverkkojen rakentaminen sellaisilla alueilla, joihin näitä verkkoja ei kaupallisesti todennäköisesti rakenneta. Tavoitteena on, että vuoden 2015 loppuun mennessä lähes kaikki (yli 99 % väestöstä) vakinaiset asunnot sekä yritysten ja julkishallinnon organisaatioiden vakinaiset toimipaikat ovat enintään kahden kilometrin etäisyydellä 100 Mbit/s nopeudella toimivan yhteyden mahdollistavasta valokuitu- tai kaapeliverkosta. Tilaajayhteyden kulluttajat hankkivat omalla kustannuksellaan valitsemaltaan teleyritykseltä. Hankkeeseen on budjetoitu 200 miljoonaa euroa.

Taajamiin teleyritykset rakentavat nopeat yhteydet markkinaehtoisesti, jolloin saavutetaan noin 95 % väestöpeitto. Väestöpeiton korottaminen 99 %:iin edellyttää, että nopeat yhteydet rakennetaan osaksi julkisella tuella noin 130 000 haja-asutusalueiden kotitalouteen. Vähintään kolmanneksen hankkeen kustannuksista maksavat teleyritykset. Julkinen tuki loppuosalle jakautuu valtion, kuntien ja EU:n kesken. Tukea maksetaan vain niille hankkeille, joita ei ole kaupallisesti mahdollista toteuttaa ja nopeita yhteyksiä rakennetaan vain sinne, missä niille on kysyntää. Maakuntien liitot ovat laatineet ohjelmat niistä haja-asutusalueiden hankkeista, joihin valtioneuvoston

periaatepäätöksen mukaisesti käytetään julkista tukea. Ohjelmat sisältävät noin 800 yksittäistä hanketta, jotka on tarkoitettu toteuttamaan vuosina 2010–2015.

Riippuen kunnan taloudellisesta kantokyvystä, väestötiheydestä, laajakaistahankkeen laajuudesta ja teknisestä toteutustavasta sekä asukasta kohden lasketuista kustannuksista, kunnan osuus kustannuksista on 8, 22 tai 33 prosenttia. Maksuluokat on säädetty valtioneuvoston asetuksella. Julkinen tuki maksetaan hankkeen toteuttavalle teleyritykselle. Hankkeisiin, jotka sijaitsevat 8 prosentin tai 33 prosentin kunnissa, tukea haetaan Viestintävirastolta. Hankkeisiin, jotka sijaitsevat 22 prosentin kunnissa, tukea haetaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilta (ELY). Valtio on budjetoinut tukeen 66 miljoonaa euroa vuosille 2009–2015. Lisäksi hankkeeseen on varattu EU:n maaseudun kehittämisrahaston varoja 24,6 miljoonaa euroa. Pirkanmaan osuus valtion maksamasta tuesta on 945 000 euroa. (Liikenne ja viestintäministeriön www-sivut 2010b.)

5.4 Laajakaistahanke ja operaattorit

Julkisesta tuesta huolimatta teleoperaattorit ovat monin paikoin haluttomia investoimaan harvaan asuttujen alueiden kiinteisiin laajakaistayhteyksiin. Puolet kevään ja kesän aikana järjestetyistä noin sadasta alueellisesta tarjouskilpailusta jäi ilman vastauksia. Liikenne- ja viestintäministeriön neuvottelevan virkamiehen Juha Parantaisen mukaan tilanne vaihtelee paljon maakunnittain. Hankkeet ovat lähteneet hyvin liikkeelle muun muassa Keski-Suomessa, Kainuussa sekä Pirkanmaalla. Ongelmia sen sijaan on ollut Lapissa, Pohjois-Pohjanmaalla, Päijät-Hämeessä ja Varsinais-Suomessa.

Maaseudun laajakaistahankkeita kohtaan erityisen nihkeitä ovat olleet kolme suurinta teleoperaattoria. Elisa on ollut mukana eteenpäin menneestä viidestäkymmenestä hankkeesta viidessä, Sonera vain kolmessa ja DNA ei yhdessäkään. Tarjouksista valtaosa on tullut Parantaisen mukaan Finnet-ryhmän yhtiöiltä tai osuuskuntapohjaisilta toimijoilta. Hankkeet eivät kiinnosta isoja operaattoreita, koska toiminta ei ole kaupallisesti kannattavaa. Jatkossa liikenne- ja viestintäministeriö aikoo lisätä tarjouskilpailujen houkuttelevuutta niin, että operaattorit voivat tulevaisuudessa vaatia vähim-

mäistilaajamäärää tukea saavilla alueilla, ennen kuin yhteyttä aletaan rakentaa. Käytännössä se tarkoittaisi sitä, että kaikkein syrjäisimmät alueet ovat vaarassa jäädä kokonaan ulkopuolelle. Ongelmia operaattoreille on aiheuttanut myös Viestintäviraston rajausta tukikelpoisista alueista valtion laajakaistatuella sekä EU:n kilpailulainsäädännön tiukka tulkinta, jonka mukaan alueet, joilla on olemassa jo jonkin operaattorin kuituverkko, jäävät automaattisesti tuen ulkopuolelle. Liikenne- ja viestintäministeriössä uskotaan ongelmista huolimatta laajakaistahankkeen etenemiseen. Parantaisen mukaan hankkeella on erittäin laaja poliittinen tuki, ja kunnista 80 prosenttia on lähentynyt hankkeisiin mukaan. Eri puolilla Suomea on myös hyviä esimerkkejä siitä, että kunnat ja muut tahot ovat perustaneet oman verkkoyhtiön, jos kaupalliset operaattorit eivät ole hankkeesta kiinnostuneet. (Holmberg, N. 2010.)

Satakunnassa sijaitseva Karvian kunta näyttää hyvää esimerkkiä laajakaistahankkeen edistymisestä. Karvian jokaiseen kylään vedetään kunnan omistama avoin valokuituverkko ja tavoitteena on, että koko kunta on laajakaistan piirissä vuoden loppuun mennessä. Laajakaistaliittymän on ottamassa Karvian yli tuhannesta kotitaloudesta 650 taloutta. Jokaisella on mahdollisuus sadan megan yhteyteen. Valokuituverkon avoimuus tarkoittaa sitä, että operaattoria voi vapaasti kilpailuttaa ja vaihtaa. Liikenne- ja viestintäministeri Suvi Lindén on luvannut käyttää Karviaa esimerkkinä puhessaan aiheesta maakuntamatkoillaan. (Satakunnan Kansan www-sivut 2010; Ylen www-sivut 2010.)

6 TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TUTKIMUSMENETELMÄT

Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää Urjalan kunnan viljelijöiden halukkuutta, taitoa ja valmiuksia käyttää sähköisiä palveluja sekä sähköistä tukihakua. Tavoitteena on selvittää Internet-yhteyksien toimivuutta sekä paremman laajakaistayhteyden tarvetta maataloilla. Tarkoituksena on myös selvittää miten sähköisen tukihaun ja muiden sähköisten palveluiden käyttöä voitaisiin mahdollisesti parantaa. Työn toimeksiantajana toimii Urjalan kunnan maaseututoimi. Tutkimuksessa saatuja tietoja

voidaan hyödyntää sähköisen tukihauun ja muun sähköisen asioinnin kehittämisessä. Tutkimusongelma voidaan kiteyttää seuraaviin kysymyksiin:

- Onko viljelijöillä taitoa ja mahdollisuuksia käyttää sähköisiä palveluita sekä sähköistä tukihakua?
- Haluavatko viljelijät hakea tukia sähköisesti sekä käyttää muita sähköisiä palveluita?
- Jos viljelijät eivät halua käyttää sähköisiä palveluita, mikä on syynä tähän ja miten sähköisten palveluiden käyttöastetta voitaisiin mahdollisesti lisätä?
- Millainen on tilan Internet-yhteys ja onko maatiloilla tarvetta nopeampaan Internet yhteyteen?

Tutkimus on kvantitatiivinen eli tilastollinen survey-tutkimus. Survey-tutkimus on kysely- tai haastattelututkimus, jolla kerätään tietoa suurelta joukolta ihmisiä. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa aineistoa käsitellään taulukoilla ja tilastollisessa muodossa. Päätelmiä tehdään analysoimalla havaintoaineistoa esimerkiksi prosentittaulukoilla. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 134,140.)

6.1 Aineiston keruu

Tietoa opinnäytetyössä kerättiin kyselylomakkeella, joka lähetettiin postitse Urjalalaisille viljelijöille. Kysely lähetettiin yhteensä 264 maanviljelijälle, eli kaikille, jotka olivat hakeneet tukia vuonna 2010. Koska kysely lähetettiin kaikille Urjalan viljelijöille, kyseessä oli kokonaistutkimus. Kysely lähetettiin Urjalan kunnan maaseutu-toimiston avustuksella ja mukaan laitettiin vastauskuori, jonka postimaksu oli maksettu. Kyselyt lähetettiin marraskuun 12. päivä ja vastausaikaa oli marraskuun loppuun asti. Vastauksia otettiin vastaan kuitenkin vielä joulukuun ensimmäinen viikko. Kyselyn palautti 125 viljelijää, täten vastausprosentti oli 47,3 %.

Avoimia kysymyksiä lukuun ottamatta kysymyksiin vastattiin melko hyvin. Vain muutamassa lomakkeessa oli jätetty johonkin kohtaan vastaamatta. Muutamassa lomakkeessa oli jätetty tyhjäksi kysymyksiä, joissa kysyttiin Internet-yhteyden toimivuudesta, riittävästä nopeudesta, sähköisten palveluiden ja maatalousohjelmien käy-

töstä sekä sähköisten palveluiden käytön esteistä, mutta näistä ei voinut välttämättä päätellä, että kysymyksiin olisi jätetty vastaamatta, sillä kysymyksissä ei ollut kohtaa *en tiedä, en käytä mitään* tai *ei mitään esteitä*. Jos tilalla ei ollut tietokonetta eikä Internet-yhteyttä, oli loogisesti jätetty myös vastaamatta niihin liittyviin seuraaviin kysymyksiin.

Tavoitteena kyselyä tehdessä oli, että siihen olisi mahdollisimman helppo vastata eikä vastaaminen veisi liikaa aikaa. Kyselyn teossa apuna oli muutama maatalouden asiantuntija. Kysymykset ovat pääasiassa strukturoituja eli monivalintakysymyksiä. Monivalintakysymyksiin on helppo vastata sekä myös vastauksien käsittely tietokoneella on helppoa. (Hirsjärvi ym. 2009, 201.)

Kyselyssä oli yhteensä 28 kysymystä, joista neljä oli avointa kysymystä mukaan luettuna *millä summalla voisi osallistua laajakaistahankkeeseen* -kysymys (liite 2). Avoimiin kysymyksiin vastaaja sai vastata vapaasti omin sanoin. Monivalintakysymyksiin oli annettu vastausvaihtoehdot valmiiksi. Toivomuksena oli, että kyselyyn vastaa tilan ensisijainen viljelijä, mahdollisesti yhteistyössä tilan atk-asioista vastaavan kanssa. Kyselylomakkeen alussa kysyttiin tilan perustietoja, kuten viljelijöiden ikää, sukupuolta, viljelyn päätoimisuutta, tilan päätuotantosuuntaa sekä viljelyssä olevaa peltopinta-alaa. Tämän jälkeen siirryttiin tietokonetta koskeviin kysymyksiin, onko tilalla tietokonetta, kuinka paljon sitä käytetään maatilatalouden tarpeisiin ja millaiset ovat viljelijän tietokoneen käyttötaidot. Seuraavaksi oli kysymyksiä Internet-yhteyden muodosta, toimivuudesta sekä palveluoperaattorin tarjoajasta. Toimivan laajakaistan tarpeeseen maaseuduilla sekä osallistumisinnostuksesta mahdolliseen laajakaistahankkeeseen otettiin kantaa seuraavaksi. Seuraavaksi kyselyssä paneuduttiin maatalousohjelmien käyttöön sekä sähköiseen tukihakuun. Sähköisestä tukihausta oli yhteensä neljä kysymystä, joissa kysyttiin onko viljelijä aiemmin hakenut tukia sähköisesti ja aikooko hän jatkossa hakea tukea sähköisesti. Mikäli viljelijä ei aikoonut hakea tukia sähköisesti tai ei osannut sanoa hakeeko, pystyi seuraavissa kysymyksissä kertomaan syyn siihen, miksei hakisi ja mikä saisi kiinnostumaan asiasta. Viimeisissä kysymyksissä kysyttiin, minkä viljelijät kokevat mahdollisena esteensä sähköisten palveluiden laajemmalle käytölle, sekä haluavatko apua ja neuvontaa sähköisiin palveluihin liittyen ja mitä kautta.

Kyselylomakkeen mukana lähetettävän saatekirjeen tarkoituksena on selvittää tutkimuksen taustaa ja kyselyn tarkoitusta. Sen tehtävänä on motivoida kirjeen saajaa vastaamaan kyselyyn. (Heikkilä 2005, 61.) Saatekirje oli kyselyssäni erillisenä sivuna (liite 1). Saatteen alussa kerrottiin lyhyesti nyky-yhteiskunnan yhä laajenevasta sähköisten palveluiden tarjonnasta. Toisessa kappaleessa esiteltiin kyselyn tekijä. Kolmannessa kappaleessa kerrottiin mitä varten kyselytutkimus tehdään ja mitä sillä tutkitaan. Lopuksi kerrottiin kenelle kysely on lähetetty ja mainittiin, että vastaukset käsitellään luottamuksellisesti.

6.2 Aineiston analysointi

Aineiston tilastollisessa analysoinnissa käytettiin Statistica for Windows 4.5 -tilasto-ohjelmaa. Kyselylomakkeet numeroitiin juoksevasti, jonka jälkeen monivalintakysymysten vastaukset siirrettiin yksitellen tilasto-ohjelmaan. Avoimia kysymyksiä ei käsitelty lainkaan tilasto-ohjelmalla, vaan niiden vastaukset kirjoitettiin Word-ohjelmaan ja luokiteltiin aiheittain. Statistica-ohjelmalla analysoitiin saatuja vastauksia yksinkertaisilla prosenttijakaumilla ja ristiintaulukoimalla sekä tekemällä muuttujien välisiä riippumattomuustestejä. Muuttujien jakautumista erilaisiin luokkiin tarkasteltiin ottamalla lähes kaikista monivalintakysymysten muuttujista frekvenssit. Esitystä havainnollistamaan melkein kaikista lukumäärällisistä tuloksista tehtiin taulukko ja/tai kaavio.

Ristiintaulukoiteja tehtiin muun muassa eri muuttujien vaikutuksesta atk-taitoihin tai innokkuuteen hakea tukia sähköisesti. Ristiintaulukoinnilla selvitetään kahden luokitellun muuttujan välistä vaikutusta toisiinsa. Muuttujien välistä riippuvuutta tutkitaan χ^2 -riippumattomuustestillä (khiin neliö testi). Nollahypoteesina testissä on, että muuttujien välillä ei ole riippuvuutta, esimerkiksi kyselyyn vastanneiden iällä ei ole vaikutusta siihen, kuinka hyvin vastaaja osaa käyttää tietokonetta. 0-hypoteesi on voimassa, ellei todennäköisyysjakautuma toisin osoita. Sattumariski voi olla esimerkiksi enintään 5 % eli jos $p < 0,05$ tai suurempi, on vähintään viiden prosentin riski, että riippuvuus on sattumaa. Silloin nollahypoteesi pitää paikkaansa. Muita käytettyjä merkitsevyytasoja ovat 0,01, 0,001. Kun p-arvo alittaa merkitsevyytason, tulosta sanotaan tilastollisesti merkitseväksi. (Heikkilä 2005, 213–216.)

6.3 Tutkimuksen luotettavuus

Onnistuneen tutkimuksen avulla saadaan luotettavia vastauksia tutkimuskysymyksiin. Tutkimus on tehtävä huolellisesti, rehellisesti ja puolueettomasti. Tutkimuksesta ei saa aiheutua haittaa tutkimukseen osallistuneille. Reliabiliteetti ja validiteetti kuvaavat tutkimuksen luotettavuutta. Tulosten luotettavuus eli reliabiliteetti tarkoittaa tulosten tarkkuutta eli tutkimuksen tulokset eivät saa olla sattuman varassa. Tutkimuksen pitäisi antaa samat tulokset, vaikka joku muu tekisi sen. Validiteetti tarkoittaa tutkimuksen pätevyyttä eli sitä, pystyykö valitulla tutkimusmenetelmällä mittaamaan sitä mitä on tarkoituskin mitata. Kyselytutkimuksen kysymyksiä on mietittävä huolella, jotta ne antaisivat mahdollisimman kattavat vastaukset tutkimusongelman selvittämiseksi. (Heikkilä 2005, 29–30.) Tulosten luotettavuus riippuu myös siitä, miten vakavasti vastaajat suhtautuvat tutkimukseen, vastaavatko viljelijät kyselyyn huolellisesti ja rehellisesti. (Hirsjärvi ym. 2009, 195.)

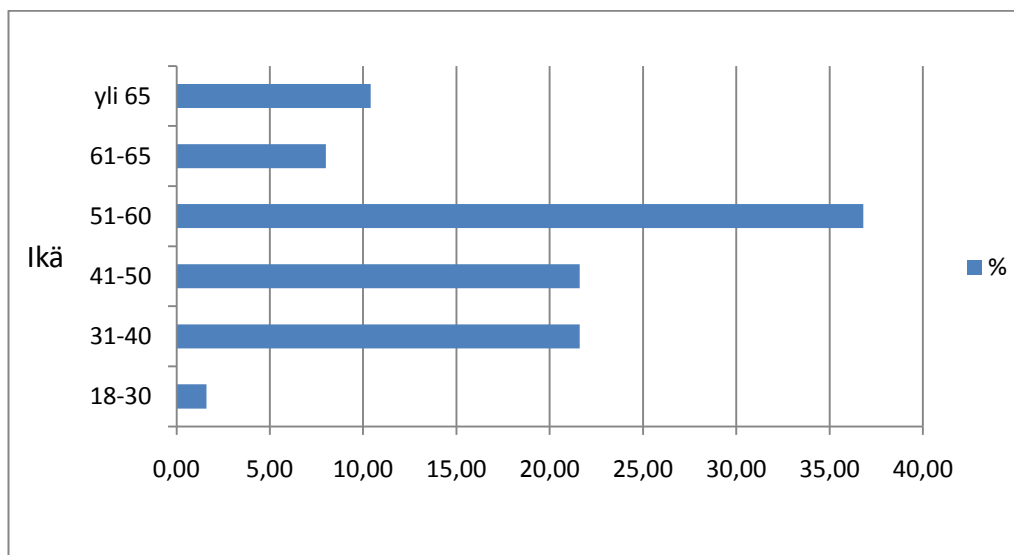
Kyselyä testattiin ennen sen lähettämistä, jotta se olisi mahdollisimman selkeä ja kysymykset olisivat ymmärrettäviä. Kyselyyn vastaaminen oli täysin vapaaehtoista. Vastaajien henkilöllisyys ei tullut ilmi missään vaiheessa, koska kyselyyn ei tarvinnut laittaa nimeä. Kyselylomakkeet käsiteltiin niin, että ne eivät joutuneet missään vaiheessa ulkopuolisten käsiin. Ne hävitettiin tutkimuksen valmistuttua. Viljelijöiden nimi ja osoitetiedot saatiin Maaseutuviraston tietopalvelukeskus Tikeltä. Myös ne hävitettiin tutkimuksen valmistuttua, eivätkä ne joutuneet ulkopuolisten käsiin.

7 KYSELYN TULOKSET

7.1 Tilan perustiedot

Kyselyn alussa kysyttiin viljelijän sukupuolta, ikää, viljelyn päätoimisuutta, tilan päätuotantosuuntaa sekä viljelyssä olevaa peltopinta-alaa. Kyselyyn vastanneista viljelijöistä 110 (88 %) on miehiä ja loput 15 naisia. Kyselyyn vastanneista 125 viljelijästä 46 (36,8 %) on 51–60-vuotiaita, 31–40-vuotiaita sekä 41–50-vuotiaita on molempia 27 (21,6 %), 13 kappaletta vastauksista tuli yli 65-vuotiailta viljelijöiltä

(10,4 %) sekä 10 kappaletta 61–65 vuotiailta (8 %). Alle 30-vuotiaita vastaajia on vain kaksi eli 1,6 % vastaajista. (kuvio 6)

Kuvio 6. Viljelijöiden ikäjakauma

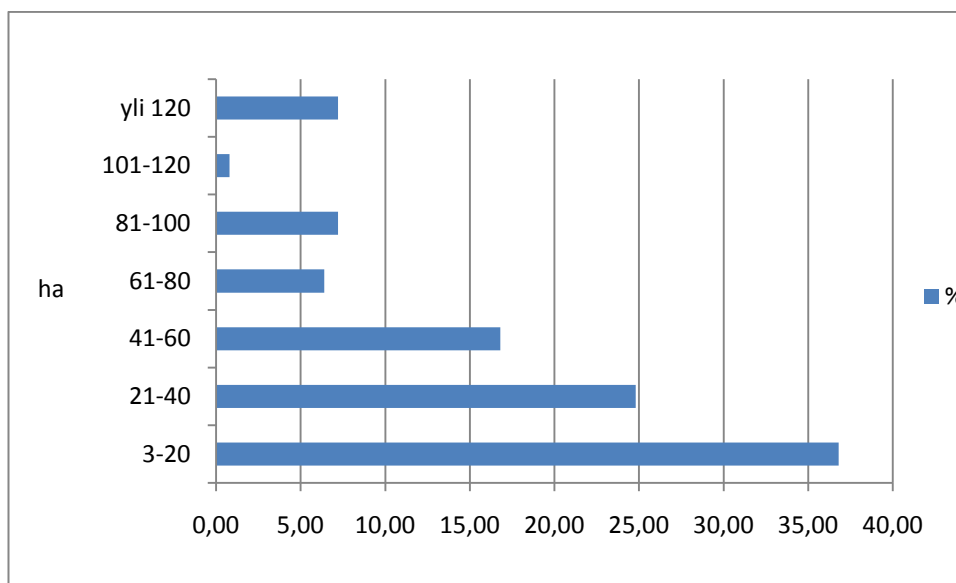
Päätoimisia viljelijöitä vastaajista on 57,6 %. Päätuotantosuuntien jakautumista Urjalassa vastaajien kesken havainnoi taulukko 1. Selkeästi suurin osa vastaajista on viljanviljelijöitä, seuraavaksi eniten harjoitetaan sikataloutta sekä lypsykarjataloutta. 12 % vastaajista oli vastannut *muu tuotanto*, johon voi lukeutua muun muassa hevostalous tai heinäviljely.

Taulukko 1. Päätuotantosuuntien jakautuminen

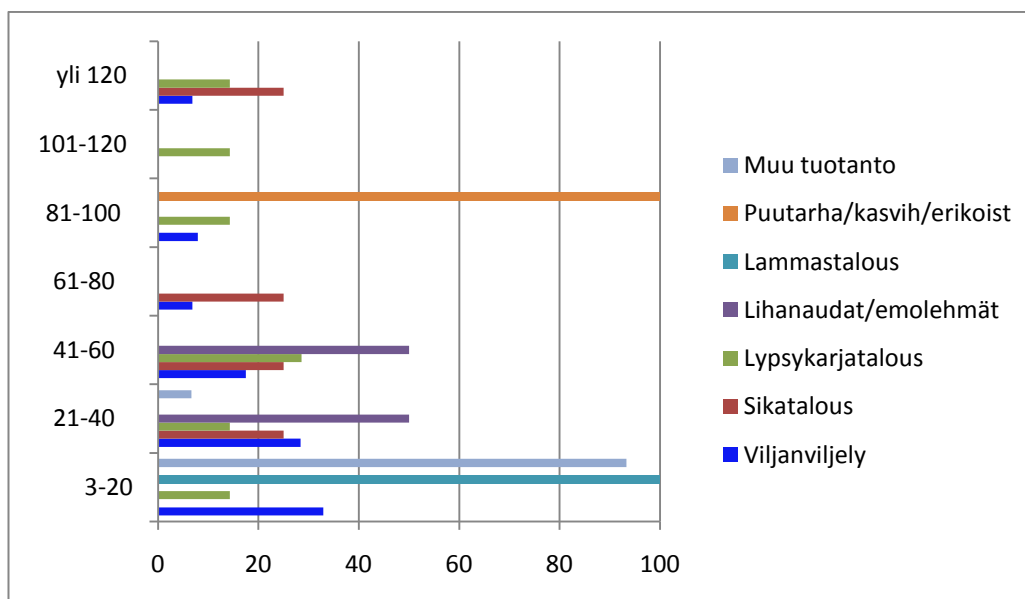
Päätuotantosuunta	Lukumäärä	%
Viljanviljely	88	70,40
Sikatalous	8	6,40
Lypsykarjatalous	7	5,60
Lihanautojen kasvatuse/molehmuotanto	4	3,20
Lammastalous	2	1,60
Puutarha/kasvihuone/erikoiskasvituotanto	1	0,80
Muu tuotanto	15	12,00
Yhteensä	125	100,00

Urjalalaisten tilat ovat melko pieniä tai keskisuuria. 36,8 %:lla vastaajista (N=125) on viljelyksessä enintään 20 hehtaaria peltoa. 21–40 hehtaaria peltoa on 24,8 %:lla

vastaajista sekä 41–60 hehtaaria 16,8 %:lla vastaajista. 9 %:lla vastaajista on 81–100 hehtaaria peltoa viljelyksessä sekä myös yli 120 hehtaarin tiloja löytyi 7,2 %. Viljanviljelytilat jakautuivat melko tasaisesti alle 60 hehtaarin tiloihin, 33 % viljanviljelytiloista on alle 20 hehtaarin tiloja. Lypsykarjataloutta harjoitetaan tasaisesti sekä pienillä että suurilla tiloilla. Sikataloutta harjoitetaan 21–80 hehtaarin tiloilla, sekä yli 120 hehtaarin tiloilla. Nautakarjatiloihin peltoa on enintään 60 hehtaaria ja muun tuotannon peltopinta-alat ovat enintään 40 hehtaaria. (Kuvio 7 ja Kuvio 8)

Kuvio 7. Tilan viljelyksessä oleva peltopinta-ala hehtaareina

Kuvio 8. Tilan viljelyksessä oleva peltopinta-ala hehtaareina tuotantosuunnittain jakautuneena

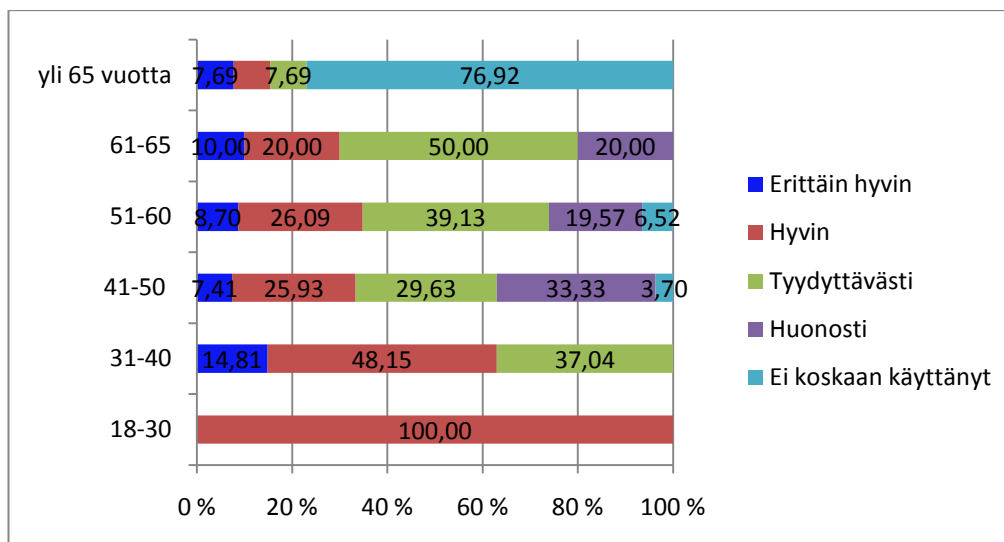
7.2 Tietokone ja Internet

Kyselyyn vastanneista 125 viljelijästä 87,2 %:lla on tilallaan tietokone. Yleisimmin tietokonetta maatilatalouden tarpeisiin käytetään muutaman kerran viikossa (37,6 % vastaajista). Muut vastausluokat saivat kannatusta lähes yhtä paljon, osa viljelijöistä saattaa käyttää tietokonetta päivittäin, osa ei koskaan. (Taulukko 2)

Taulukko 2. Tietokoneen käyttö maatilatalouden tarpeisiin

Käyttö maatilalan tarpeisiin	Lukumäärä	%
Päivittäin	22	17,60
Muutaman kerran viikossa	47	37,60
2-3 kuukaudessa	20	16,00
Harvemmin	18	14,40
En koskaan	18	14,40
Yhteensä	125	100,00

Tietokonetta käyttää mielestään erittäin hyvin noin kymmenen prosenttia kyselyyn vastanneista ja hyvin 29,6 %. Tyydyttävästi osaavia on eniten, 33,6 %. Huonosti tietokonetta osaa mielestään käyttää 16 % ja noin kymmenen prosenttia ei ole koskaan käyttänyt tietokonetta. Kuviossa 9 on tarkasteltu tietokoneen käyttötaitoa iän mukaan. χ^2 -riippumattomuustestin mukaan viljelijän iällä on vaikutusta siihen, kuinka hyvin hän käyttää tietokonetta ($p < 0,001$). Alle 30-vuotiaat vastaajat kokevat osaavansa käyttää tietokonetta hyvin. 31–40 vuotiaista erittäin hyvin tietokonetta osaa käyttää 14,8 %, hyvin 48 % ja tyydyttävästi 37 %. Ikäluokissa 41–50 sekä 51–60 on enemmän hajontaa. 41–50 vuotiaista 33 % kokee osaavansa käyttää tietokonetta huonosti. 51–60 vuotiaista suurin osa kokee osaavansa käyttää tietokonetta tyydyttävästi (39 %). 61–65 vuotiaista vastanneista puolet osaa käyttää tietokonetta tyydyttävästi ja sekä hyvin että huonosti 20 %. Vanhimmista viljelijöistä 77 % ei ole koskaan käyttänyt tietokonetta. 56 % niistä, joilla ei ole tietokonetta tilalla, ei ole koskaan käyttänyt tietokonetta, 31 % käyttää konetta huonosti ja hyvin 13 %.

Kuvio 9. Tietokoneen käyttötaidot ikäryhmittäin

Internet-yhteyden muotoon vastasi yhtä lukuun ottamatta kaikki vastanneet. Yleisin Internet-yhteyden muoto on kiinteä laajakaista, joka on 54 %:lla tiloista. Pelkästään langaton laajakaista on 25 %:lla. Muutamalla tilalla on käytössä sekä langaton että kiinteä laajakaista. Modeemia käytetään edelleen 6,45 %:lla tiloista. Internet-yhteyttä ei ole laisinkaan 16 tilalla ja kaksi vastaajaa ei osannut nimetä yhteyden muotoaan. Yksi vastaajista selittää yhteyden puuttumista seuraavasti: ”Mokkula ei toimi, Sonera vei puhelinjohdot pois vuosi sitten.” (Taulukko 3)

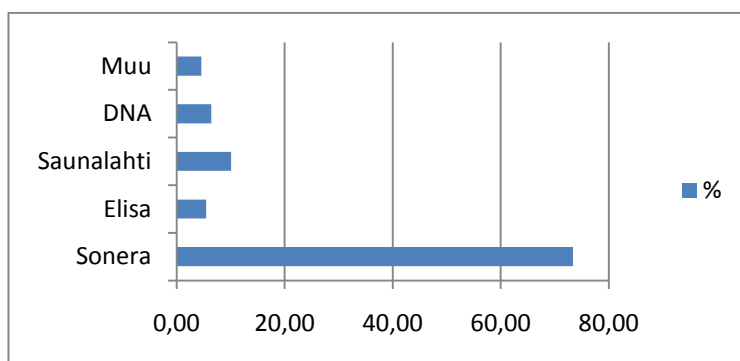
Taulukko 3. Tilan Internet-yhteyden muoto

Tilan Internet-yhteys	Lukumäärä	%
Modeemi	8	6,45
Langaton laajakaista (mokkula)	31	25,00
Kiinteä laajakaista	67	54,03
Ei Internet-yhteyttä	16	12,90
En tiedä	2	1,61
Yhteensä	124	100,00

Kysymykseen operaattoreista vastasi 109 viljelijää. Selvästi eniten yhteyksiä otetaan Soneralta (73,39 %). Saunalahden Internet-yhteys on 10,09 %:lla vastaajista, DNA:n 6,42 %:lla, Elisan 5,5 %:lla ja muiden operaattoreiden tarjoamia yhteyksiä on viidellä vastaajista. Näitä ovat Forssan Seudun Puhelin (3kpl), Lynxnet sekä Surffinet. (Taulukko 4 ja kuvio 10)

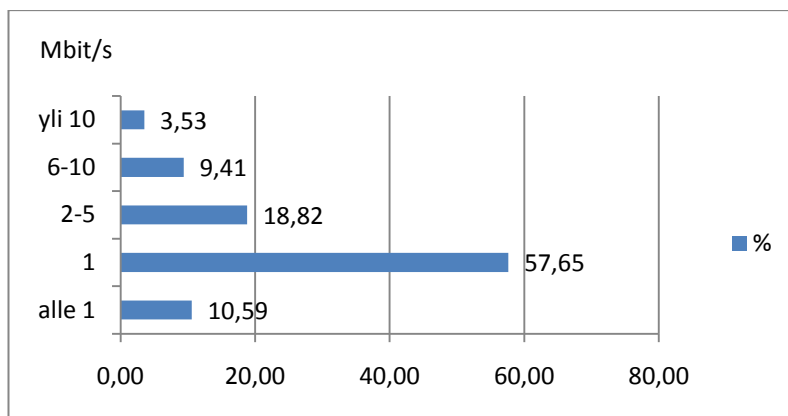
Taulukko 4. Internet-yhteyden operaattori

Operaattori	Lukumäärä	%
Sonera	80	73,39
Elisa	6	5,50
Saunalahti	11	10,09
DNA	7	6,42
Muu	5	4,59
Yhteensä	109	100,00

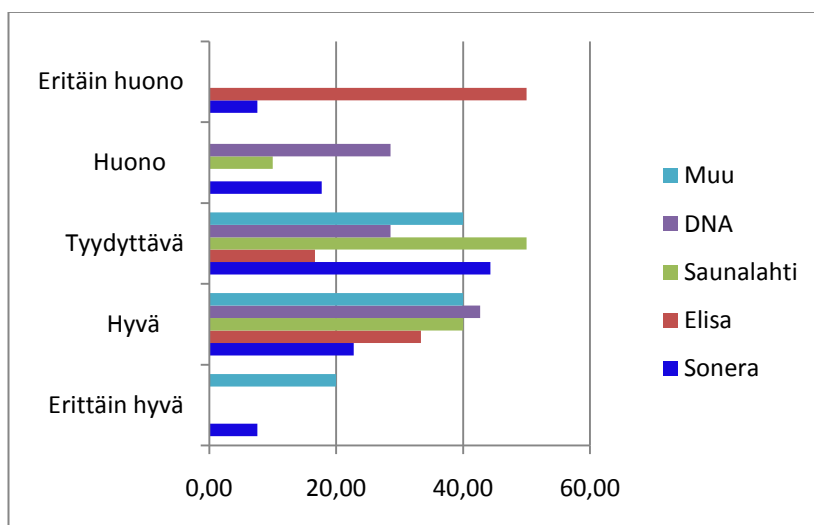
Kuvio 10. Internet-yhteyden operaattori

Viljelijöiden mielestä Internet-yhteydet toimivat Urjalassa tyydyttävästi, 42 % vastaajista (N=107). Hyvin Internet-yhteys toimi 29 vastaajan mielestä (27 %), huonosti 17 viljelijän mielestä, erittäin huonosti 9 mielestä ja erittäin hyvin 7 vastaajan mielestä. Koska suurin osa yhteyksistä tulee Soneralta, palvelun tarjoajan vaikuttavuutta yhteyden toimivuuteen on vaikea vertailla. Yleisin Internet-yhteyden nopeus urjalaisilla maatiloilla on 1 Mbit/s, (57,65 %). 16 vastaajalla yhteyden nopeus oli 2-5 Mbit/s. Alle 1 Mbit/s yhteyksiä löytyi yhdeksältä tilalta ja 6-10 Mbit/s nopeus kahdeksalta tilalta. Yli 10 Mbit/s nopeuksia löytyi kolmelta tilalta (15, 24 ja 25 Mbit/s). Kysymykseen vastasi 85 viljelijää. (Kuvio 11)

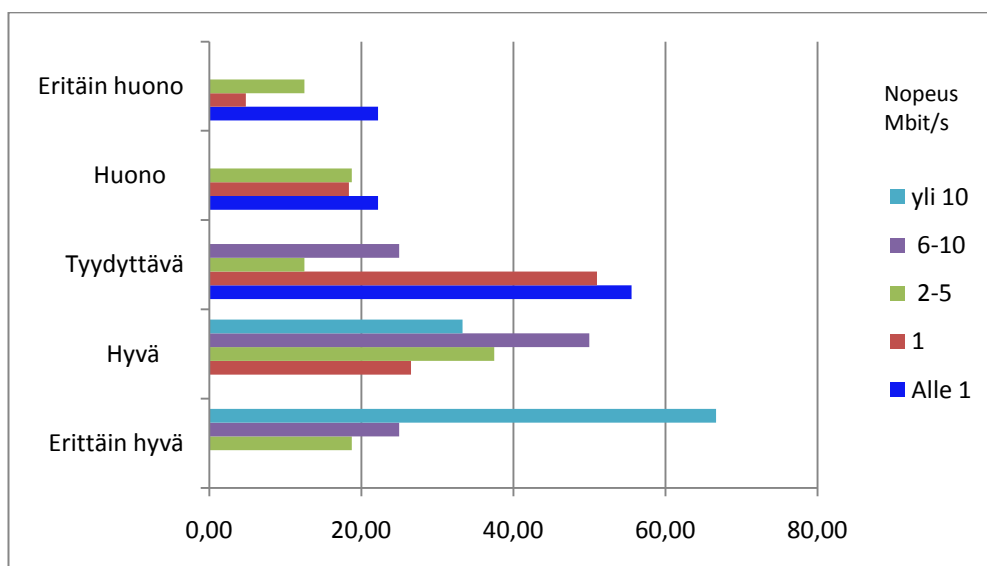

Kuvio 11. Internet-yhteyden nopeus urjalalaisilla maataloilla

Kuviossa 12 on esitetty Internetin palvelun tarjoajan vaikutusta yhteyden toimivuuteen. Palvelun tarjoajalla ja Internetin toimivuudella ei ole yhteyttä ($p=0,69$). Soneran yhteyden toimivuus on välillä *erittäin hyvä*–*erittäin huono*, suurimmaksi osaksi tyydyttävä (44,3 %). Elisan yhteys toimii hyvin, tyydyttävästi tai erittäin huonosti. Saunalahten ja DNA:n liittymät toimivat välillä *hyvä*–*huono*. Kuviossa 13 on esitetty yhteyden nopeuden vaikutusta siihen, mitä mieltä viljelijät ovat yhteytensä toimivuudesta. Ero on tilastollisesti erittäin merkitsevä ($p=0,00069$). Yhden Mbit/s:n yhteyden toimivuudet vaihtelevat vastaajien mielestä välillä *hyvä*–*erittäin huono*, suurin osa yhden Mbit/s liittymän omistajista on kuitenkin sitä mieltä, että yhteyden nopeus on tyydyttävä (51 %). 2-5 Mbit/s yhteyksien toimivuus vaihtelee vastaajien mielestä erittäin hyvästä erittäin huonoon. Yli 10 Mbit/s yhteyksiä pidetään erittäin hyvinä tai hyvinä.

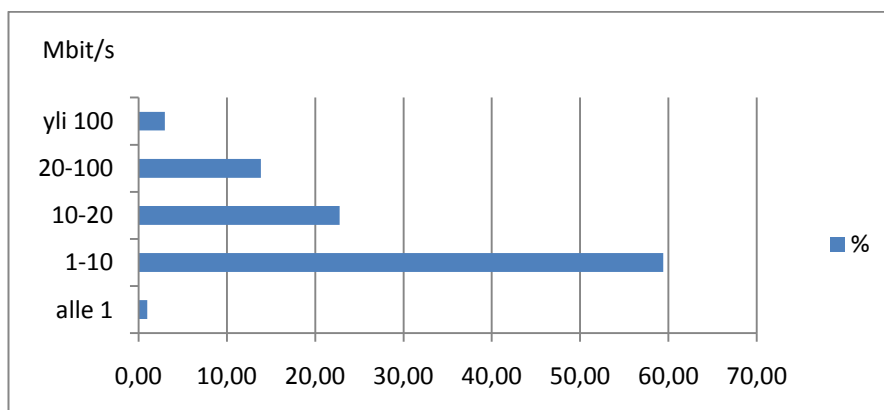

Kuvio 12. Internetin toimivuus eri operaattoreilla (N=107)

Kuvio 13. Yhteyden nopeuden (Mbit/s) vaikutus toimivuuteen (N=85)

Kysyttäessä mikä olisi riittävä Internet-yhteyden nopeus, millä asiointi verkossa tapahtuisi viljelijöiden mielestä sujuvasti, eniten vastauksia keräsi 1-10 Mbit/s (59,4 % vastaajista). 10–20 Mbit/s kannatti 22,8 % vastaajista ja 20–100 Mbit/s 13,9 % vastaajista. (Kuvio 14) Sopiva kuukausihinta alle yhden Mbit/s yhteydelle on 1-20 euroa. 41 % vastaajista maksaisi 1 Mbit/s yhteydestä 20–29 euroa, 30 % enintään 20 euroa ja 26,8 % 30–39 euroa. 10–20 Mbit/s nopeuden haluavat maksaisivat yhteydestä mieluiten 20–29 euroa. 20–100 Mbit/s yhteydestä maksettaisiin yleisimmin 30–39 euroa. Muutama haluaisi 100 Mbit/s yhteyden alle 20 eurolla, yksi vastaajista on valmis maksamaan siitä yli 50 euroa. (Taulukko 5)

Kuvio 14. Riittävä Internet-yhteyden nopeus sujuvaan asiointiin (N=101)

Taulukko 5. Kohtuullinen kuukausihinta toimivasta yhteydestä verrattuna yhteyden nopeuteen (vastaajat lukumäärittäin)

	1-19 €	20-29 €	30-39 €	40-49 €	yli 50 €	Yhteensä
Alle 1	1	0	0	0	0	1
1-10	17	23	15	1	0	56
10-20	4	10	4	5	0	23
20-100	2	2	4	2	3	13
yli 100 Mbit/s	2	0	0	0	1	3
Yhteensä	26	35	23	8	4	96

Kysymyksessä 15 kysyttiin, kuinka moni olisi valmis osallistumaan nopean valokuituyhteyden rakentamisen kustannuksiin kunnassa. Kysymykseen vastasi 117 viljelijää, joista 44 (37,6 %) olisi valmis osallistumaan tällaiseen hankkeeseen. Summa, millä kustannuksiin voitaisiin osallistua, on keskimäärin noin 400 euroa. 50 % vastaajista voisi laittaa hankkeeseen 101–500 euroa, noin 1000 euroa ja yli tuhat euroa 2 vastaajista. Summat vaihtelivat 20 eurosta 2000 euroon. Viisi vastaajista ei tiennyt millä summalla haluaisi osallistua hankkeeseen. (Taulukko 6)

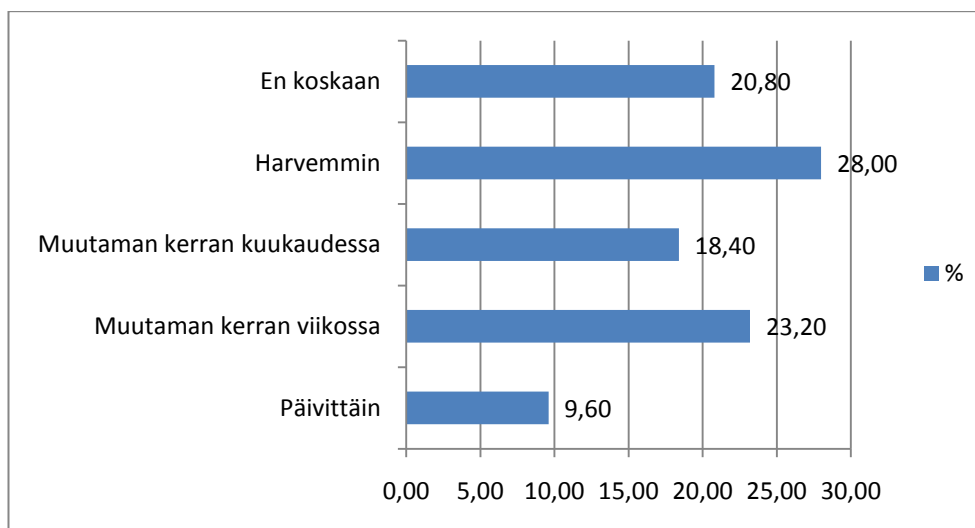
Taulukko 6. Laajakaistahanketta kannattavien määrä ja rahasummat joilla viljelijät olisivat valmiita tukemaan hanketta

€	Lukumäärä	%
1-100	12	27,27
101-500	22	50,00
501-1000	3	6,82
yli 1000	2	4,55
Ei tiedä summaa	5	11,36
Yhteensä	44	100,00

7.3 Sähköiset palvelut ja sähköinen tukihaku

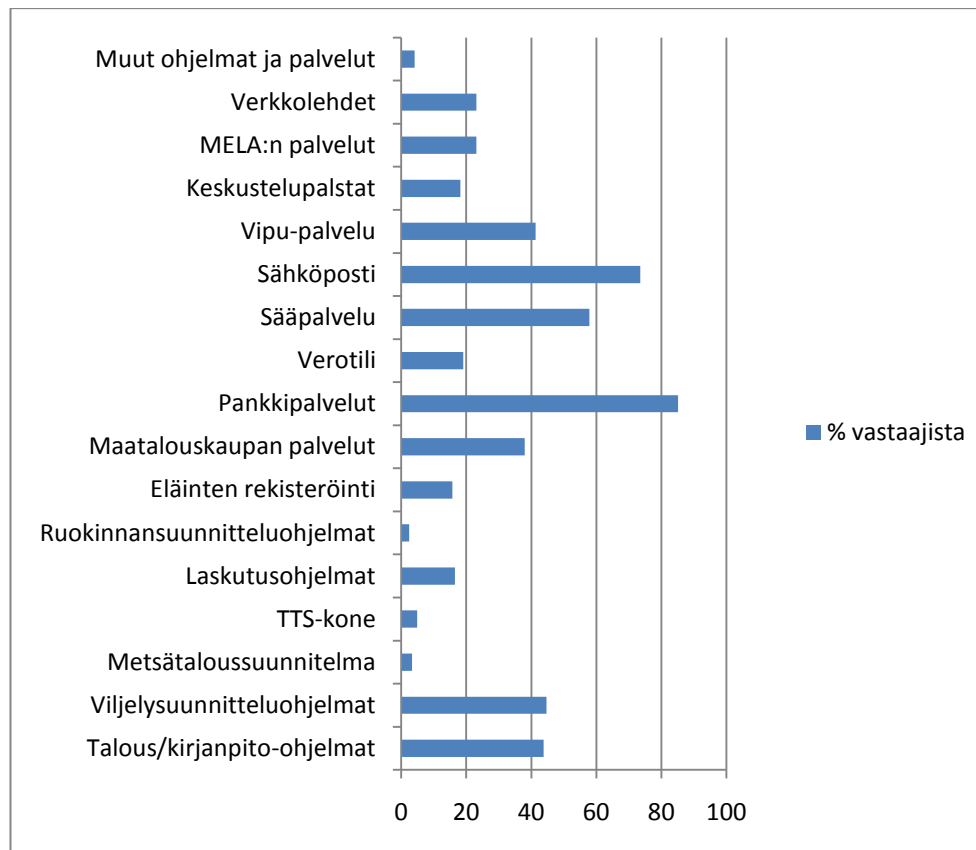
Sähköpostin käyttötiheyttä tutkittaessa selvisi, että useimmat viljelijöistä käyttävät sähköpostia harvemmin maatilatalouden tarpeisiin (28 %). Muutaman kerran viikossa sähköpostia käyttää 23,2 %. Jopa 20,8 % vastanneista ei käytä koskaan sähköpostia maatilatalouden tarpeisiin. Muutaman kerran kuukaudessa sähköpostia käyttää

18,4 % ja päivittäin 9,6 % viljelijöistä. Kysymykseen vastasivat kaikki 125 kyselyyn vastaajaa. (Kuvio 15)

Kuvio 15. Sähköpostin käyttö maatilatalouden tarpeisiin

Kysymyksessä 17 kysyttiin, mitä maatilatalouden atk-ohjelmia ja Internet-palveluita tilalla käytetään (kuvio 16). Kysymykseen vastasi 121 viljelijää. Palveluista eniten käytetään pankkipalveluita (85,12 %), sähköpostia (73,55 %), sääpalvelua (57,85 %) sekä vipu-palvelua (41,32 %). Erilaisia maatalouskaupan palveluita käyttää 38 % vastaajista, MELA:n palveluita käyttää sekä verkkolehtiä lukee 23,14 %. Muita palveluita, joita viljelijät kyselyn mukaan käyttävät, ovat esimerkiksi verotili, keskustelupalstat ja eläinten rekisteröinti. Atk-ohjelmista eniten kysymykseen vastanneet viljelijät käyttävät viljelysuunnitteluohjelmia (44,63 %) sekä talous/kirjanpito-ohjelmia (43,8 %). Laskutusohjelmaa käyttää 16,5 % vastanneista. Muita ohjelmia ovat esimerkiksi ruokinnansuunnitteluohjelmat, TTS-kone, metsätaloussuunnitelma ja viljavuustutkimus.

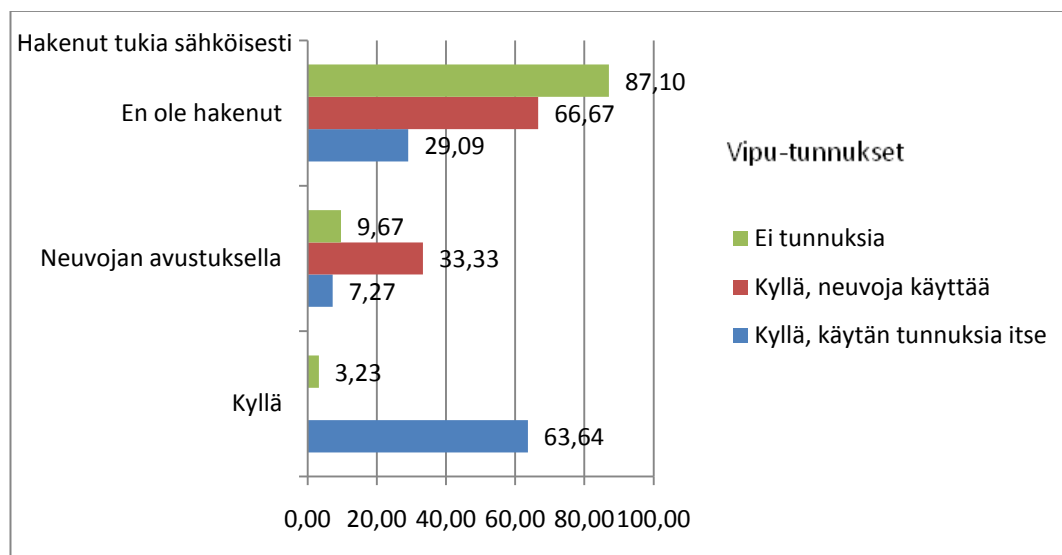

Kuvio 16. Maatilan käyttämät atk-ohjelmat ja Internet-palvelut

Kysymykseen onko tilalla Vipu-tunnukset jätti vastaamatta kaksi viljelijää. Vastanneista 62 viljelijällä ei ole tunnuksia, 55 Vipu-tunnuksen omistajista käyttää niitä itse ja 6 viljelijää on valtuuttanut neuvojan käyttämään tunnuksia. Edellisessä kysymyksessä Vipu-palvelua kertoi käyttävänsä 50 viljelijää, mikä tarkoittaa sitä, että noin 91 % tunnuksia itse omistavista viljelijöistä käyttää palvelua.

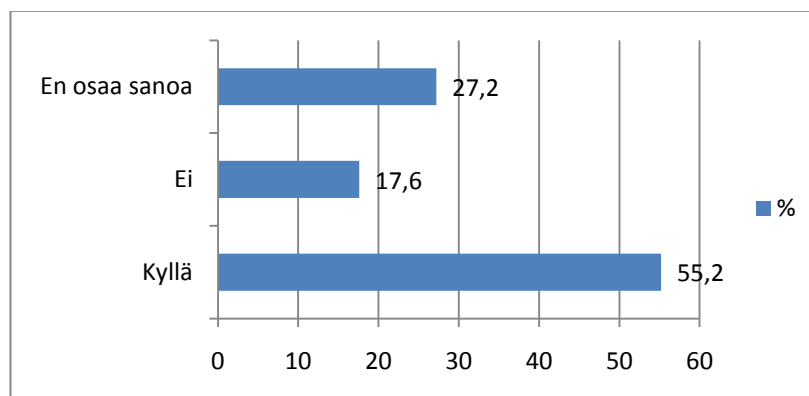
Sähköisesti tukia on hakenut 125 viljelijästä yhteensä 50 (40 %), joista 13 viljelijää on hakenut tukia neuvojan/avustajan avustuksella. 75 vastaajaa ei ole hakenut tukia sähköisesti. Kuviossa 17 on esitetty kuinka suuri määrä Vipu-tunnusten omistajista on hakenut tukia sähköisesti. Itse tunnuksia käyttävistä 63,64 % on hakenut tukia sähköisesti itse, neuvojan avustuksella heistä on hakenut 7,27 % ja tukia ei ole hakenut sähköisesti 29,9 % Vipu-tunnusten omistajista. Tiloista jotka ovat valtuuttaneet neuvojan käyttämään tunnuksia, sähköistä hakua on käyttänyt 33,33 %. Myös muutama niistä vastaajista, joilla ei ole vipu-tunnuksia on hakenut joskus tukia sähköisesti, heistä 9,68 % on hakenut tukia sähköisesti neuvojan avustuksella. Tilan peltopin-

ta-alalla ei ole χ^2 -riippumattomuustestin mukaan vaikutusta siihen onko tukia haettu sähköisesti vai ei ($p=0,19$).

Kuvio 17. Prosenttiosuus siitä, kuinka moni Vipu-tunnusten omistajista on hakenut tukia sähköisesti (N=123)

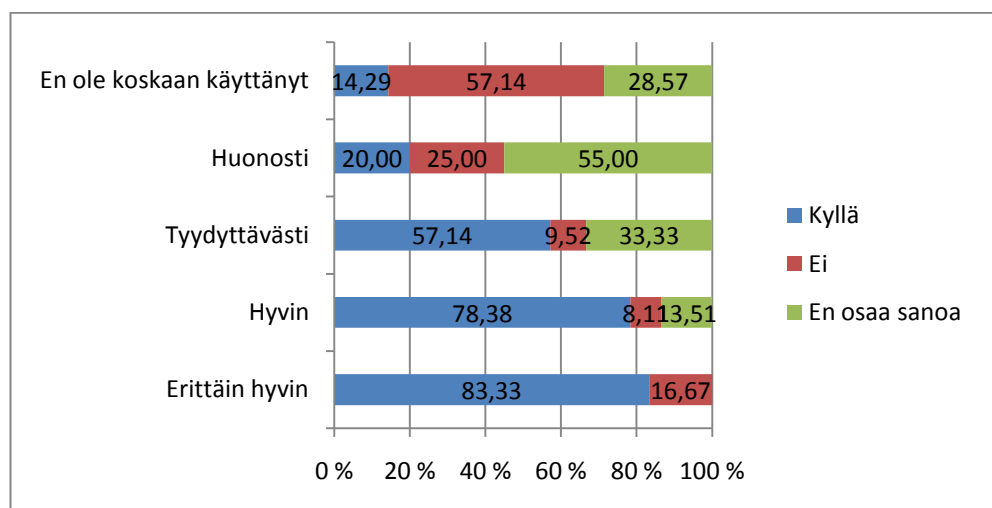
Tulevaisuudessa 55,2 % vastaajista (69 kpl) aikoo hakea tukia sähköisesti. 22 viljelijää (17,6 %) ei aio hakea sähköisesti ja 34 (27,2 %) ei osaa sanoa tapaa, jolla hakee tukia. Kysymykseen vastasivat kaikki kyselyyn vastanneet. (Kuvio 18)

Kuvio 18. Aikooko tulevaisuudessa hakea tukia sähköisesti (N=125)

Tilan peltopinta-alalla ei ole χ^2 -riippumattomuustestin mukaan vaikutusta myöskään siihen, aiotaanko tukia jatkossa hakea sähköisesti vai ei ($p=0,12$). Kuitenkin esimerkiksi 7 kpl 9:stä yli 120 hehtaarin peltopinta-alan omistajasta aikoo hakea tulevai-

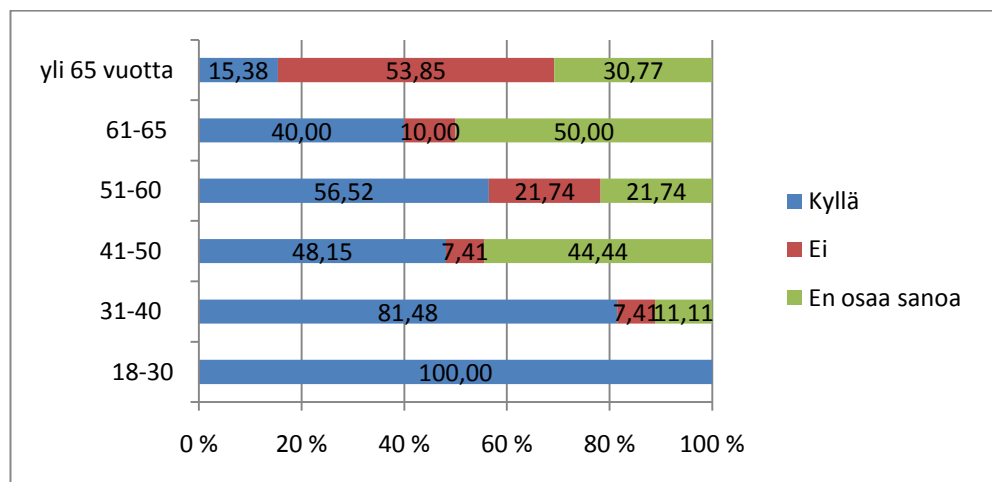
suudessa tukia sähköisesti sekä 61–100 hehtaarin tiloista neljä ei osaa sanoa, kuinka aikoo jatkossa hakea tukia, loput 13 aikovat hakea tukia sähköisesti. Tietokoneen käyttötaidolla on vaikutusta siihen, onko viljelijällä aikomusta hakea tukia sähköisesti ($p < 0,001$). Sähköisesti tukia hakevien osuudet vähenevät lineaarisesti. Niistä, jotka luonnehtivat atk-taitonsa erittäin hyväksi, 83 % ($n=10$) aikoo hakea tukia sähköisesti. Hyvin tietotekniikan hallitsevista 78 % aikoo hakea tukia sähköisesti, 8 % paperilla ja 13,5 % ei osaa sanoa. Tyydyttävästi tietokonetta käyttävistäkin 57 % aikoo hakea sähköisesti, 33 % epäröi ja vain 9 % aikoo hakea perinteisellä menetelmällä. Huonosti tietokonetta käyttävistä suurin osa ei osaa sanoa, hakeeko jatkossa tukia sähköisesti (55 %), 25 % ei aio hakea ja 20 % aikoo hakea sähköisesti. Niistä, jotka eivät koskaan ole käyttäneet tietokonetta, suurin osa ei aio hakea maataloustukia sähköisesti. Joukossa on kuitenkin myös niitä, jotka aikovat tai miettivät ainakin asiaa. (Kuvio 19)

Kuvio 19. Tietokoneen käyttötaito ja innokkuus hakea tulevaisuudessa tukia sähköisesti (N=125)

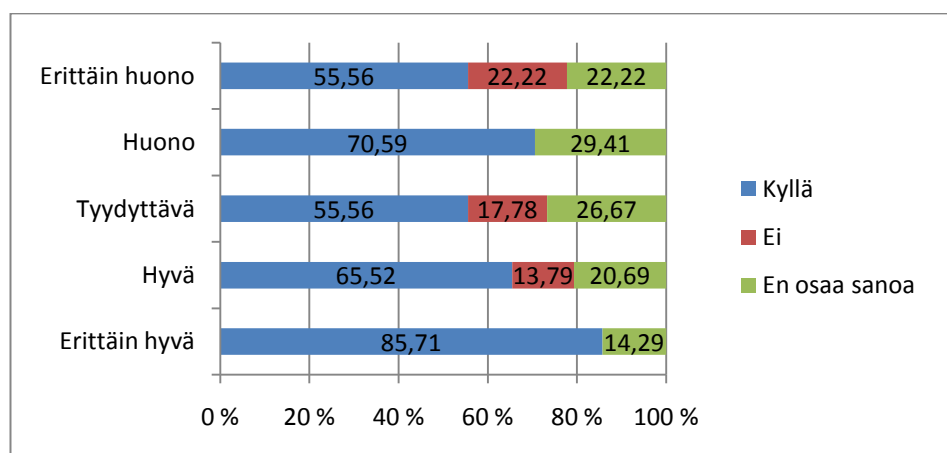
Viljelijän iällä on vaikutusta innokkuuteen hakea tukia sähköisesti ($p=0,0005$). Ikä vaikuttaa laskevasti innokkuuteen hakea tukia sähköisesti. Alle 30 vuotiaista kaikki ($N=2$) aikovat hakea tukia sähköisesti. 31–40 vuotiaista runsas 80 % aikoo hakea tukia sähköisesti. 41–50 vuotiaista 48 % aikoo hakea sähköisesti, 44 % ei osaa sanoa. Suurimmasta ikäryhmästä (51–60-vuotiaat) 56 % aikoo hakea sähköisesti ja vaihtoehdot *Ei* ja *En osaa sanoa* saavat molemmat 21,7 % kannatuksen. 61–65 vuotiaista vain 10 % ei aio varmasti hakea tukia sähköisesti, 50 % miettii asiaa ja 40 % aikoo

hakea tukia sähköisesti. Yli 65 vuotiaista selvästi suurin osa (53,85 %) ei aio hakea tukia sähköisesti, 30,77 % ei osaa sanoa. (Kuvio 20)

Kuvio 20. Viljelijän iän vaikutus innokkuuteen hakea tulevaisuudessa tukia sähköisesti

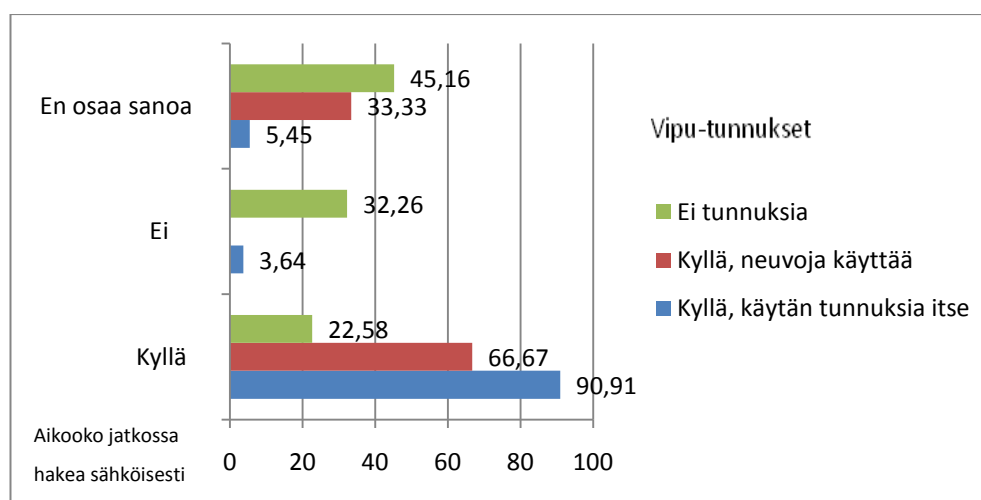
Internet-yhteyden toimivuudella ei ole vaikutusta siihen, aikooko tukia hakea sähköisesti vai ei ($p=0,59$). *Kyllä*-vastaukset jakautuvat yhteyden toimivuudesta huolimatta melko tasaisesti. Niistä viljelijöistä, joiden Internet-yhteys toimii erittäin hyvin 85,71 % aikoo hakea tukia sähköisesti ja loput 14,19 % ei osaa sanoa. Yhdeksästä erittäin huonon Internet-yhteyden omistajista 55 % aikoo hakea tukia sähköisesti, 2 ei aio ja ei osaa sanoa. (Kuvio 21)

Kuvio 21. Internet-yhteyden toimivuuden vaikutus innokkuuteen hakea tukia sähköisesti

Innokkuuteen hakea tukia sähköisesti ei vaikuta se, onko maanviljely tilan pääelinkeino vai ei ($p=0,51$). 54 % päätoimisista viljelijöistä sekä 56 % heistä joiden pääelinkeino ei ole maanviljely, aikoo hakea tukia sähköisesti. Heistä, jotka saavat elantonsa jostain muusta kuin maanviljelystä 13 % ei hae sähköisesti ja 30 % ei osaa sanoa. Heistä, joiden pääelinkeino on maanviljely, 21 % on varmoja, ettei hae sähköisesti ja 25 % ei osaa sanoa.

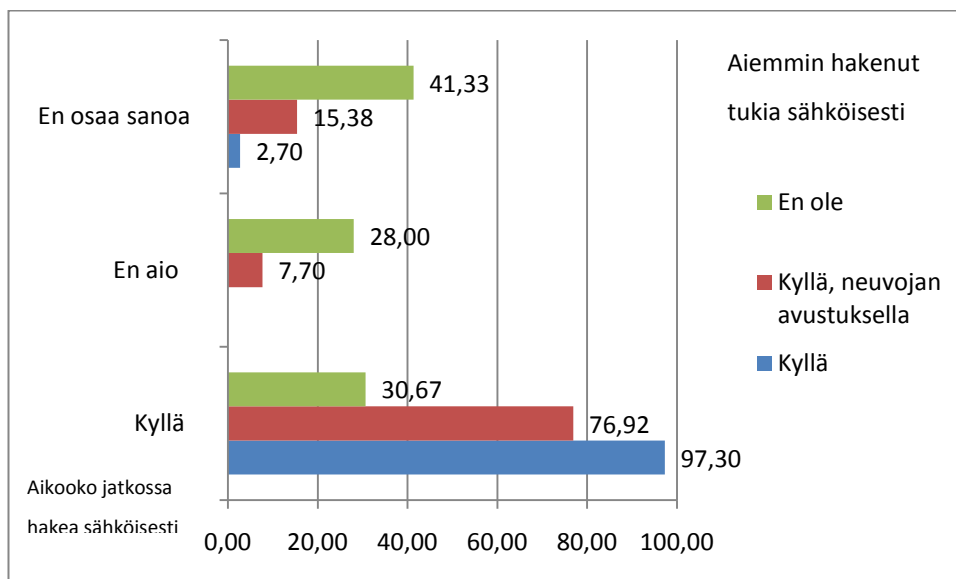
Viljelijöistä, joilla on Vipu-tunnukset ja jotka käyttävät niitä itse, tulevaisuudessa noin 90 % aikoo hakea tukia sähköisesti. Tiloista joilla neuvoja käyttää Vipu-tunnuksia noin 67 % aikoo tulevaisuudessa hakea sähköisesti ja 33 % ei osaa sanoa. Heistä, joilla ei ainakaan vielä ole Vipu-tunnuksia, aikoo mahdollisesti tulevaisuudessa hakea sähköisesti 45 %, varmasti noin 23 % ja 32 % ei aio hakea. Verrattuna aiempaan kysymykseen *oletteko hakeneet maataloustukia sähköisesti*, tämän kysymyksen perusteella tukea sähköisesti hakevien määrä kasvasi tulevaisuudessa reilusti. (Kuvio 22) Lukuun ottamatta yhtä jo aiemmin sähköisesti tukia hakeneista viljelijöistä kaikki aikovat jatkossakin hakea tukia sähköisesti. Heistä jotka eivät ole ennen hakeneet tukia sähköisesti 30,67 % aikoo jatkossa hakea tukia sähköisesti, 28 % ei aio ja 41,33 % ei osaa sanoa. (Taulukko 7 ja kuvio 23)

Kuvio 22. Vipu-tunnusten määrä suhteessa aikomukseen hakea tukia sähköisesti tulevaisuudessa (%)

Taulukko 7. Aiemmin sähköisesti tukia hakeneiden aikomus hakea tukia tulevaisuudessa sähköisesti

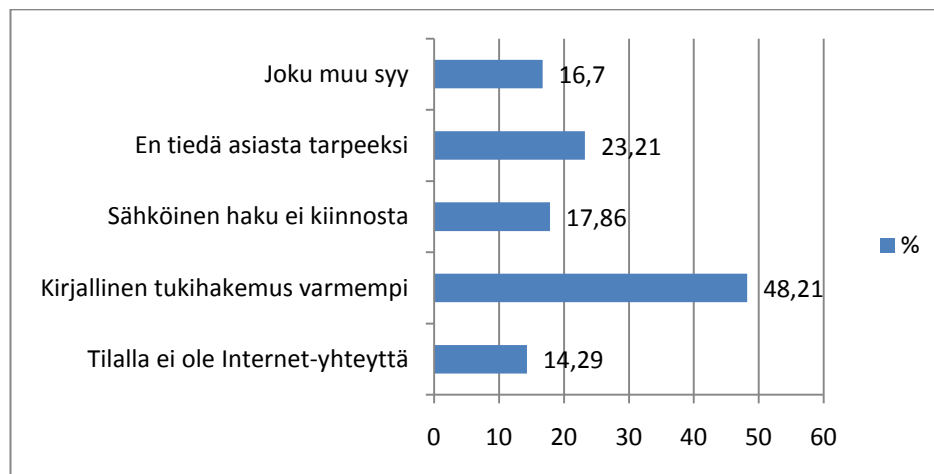
Aiemmin sähköisesti	Kyllä	Ei	En osaa sanoa	Yhteensä
Kyllä	36	0	1	37
Kyllä, neuvojan avustuksella	10	1	2	13
En ole hakenut	23	21	31	75
Yhteensä	69	22	34	125

Kuvio 23. Aiemmin sähköisesti tukia hakeneiden aikomus hakea tukia tulevaisuudessa sähköisesti (%)

Kysymyksessä 21 kysyttiin syytä sille, jos vastaaja ei aio tai ei osaa sanoa hakeeko tulevaisuudessa tukia sähköisesti. Vastanneita oli 56, joista suurin osa pitää kirjallista tukihakemusta varmempana vaihtoehtona (48,21 %), toiseksi suurin syy on se, ettei asiasta tiedetä tarpeeksi, eikä ole aikaa perehtyä asiaan (23,21 %). 10 vastaajaa ei kiinnosta sähköinen tukihaku lainkaan ja 8 tilalla ei ole Internet-yhteyttä. (Kuvio 24)

Muu syy -kohtaan tuli muun muassa seuraavanlaisia vastauksia: ”Kirjallinen on helpompi.”, ”Onko tarpeeksi turvallinen systeemi?”, ”Haja-asutusalueella on usein sähkökatkoja.”, ”En ole tarpeeksi hyvä tietokoneen käyttäjä.”. Muutama vastaajista kertoi hankkivansa neuvojan täyttämään lomakkeet puolestaan. Yksi viljelijä vastasi lopettavansa tukihaun, koska ikää on liikaa ja toinen kertoi vuokraavansa pellot pois. Syyksi oli mainittu myös se, että hakee tukihaussa vain tilatukea.

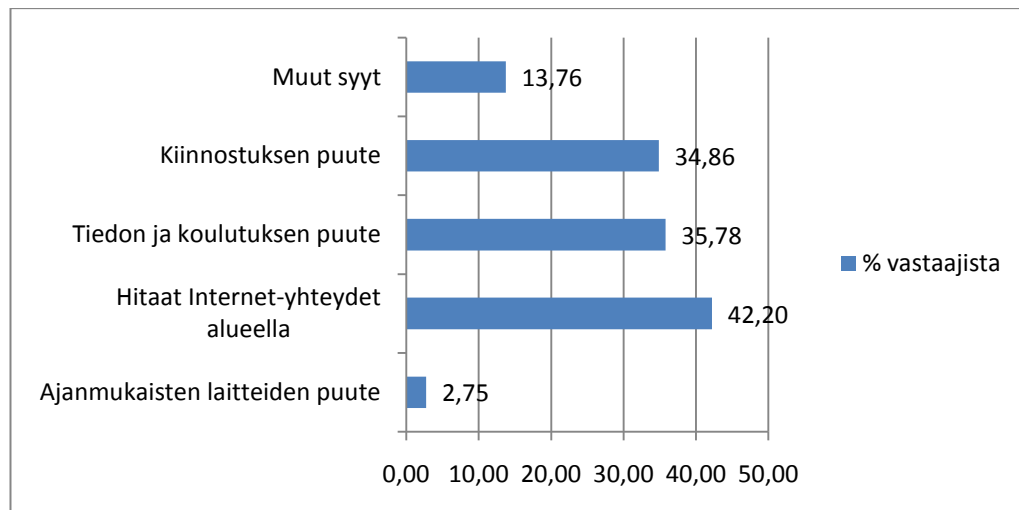
Kuvio 24. Syyt miksi tukia ei aiota hakea sähköisesti (N=56)

Viljelijöiltä kysyttiin avoimessa kysymyksessä, miten sähköinen tukihaku pitäisi heidän mielestään järjestää, että he olisivat valmiita siirtymään sen käyttäjäksi. Monet viljelijät ovat sitä mieltä, että sähköisen tukihaun tulisi olla helpompaa, yksinkertaisempaa ja selkeämpää. Internet-yhteyden pitäisi toimia varmasti ja tilalta tulisi löytyä tarpeeksi tehokas tietokone sähköisen tukihaun mahdollistamiseksi. Useat viljelijät halusivat myös parempaa koulutusta aiheeseen liittyen, esimerkiksi ensin sähköistä tukihakua kokeiltaisiin henkilökohtaisen neuvojan kanssa, varsinkin vanhemmilla viljelijöillä. Sähköiseen tukihakuun oltaisiin valmiita siirtymään, jos se helpottaa molempia osapuolia ja nopeuttaa tukien saapumista. Kaikki hakemuksen osat saatava tehdyksi sähköisesti, nyt esimerkiksi peruslohkon poisto on mahdotonta.

Sähköiseen hakuun pitäisi olla ilmainen helpdesk helposti käytettävissä ja kaikille pitäisi luoda tasavertaiset mahdollisuudet hakuun. Muutamat viljelijät halusivat, että tunnistautuminen sähköiseen tukihakuun tapahtuisi jatkossa pankkitunnuksilla, eikä vipu-tunnuksia tarvitsisi hakea ollenkaan. Verkkotunnuksien tulisi olla helposti saatavilla, ilman että erilaisia tunnuksia täytyy erikseen anoa monelta eri taholta. Muutama viljelijöistä ei halua ollenkaan sähköistä hakua eivätkä aio jatkossakaan siirtyä siihen. *"Tykkään asioida ihmisten, en koneiden kanssa."* Yhden vastaajan mielestä sähköinen tukihaku on jo nykyisillään hyvä ja helppo käyttää, paljon parempi menetelmä kuin paperiversiot.

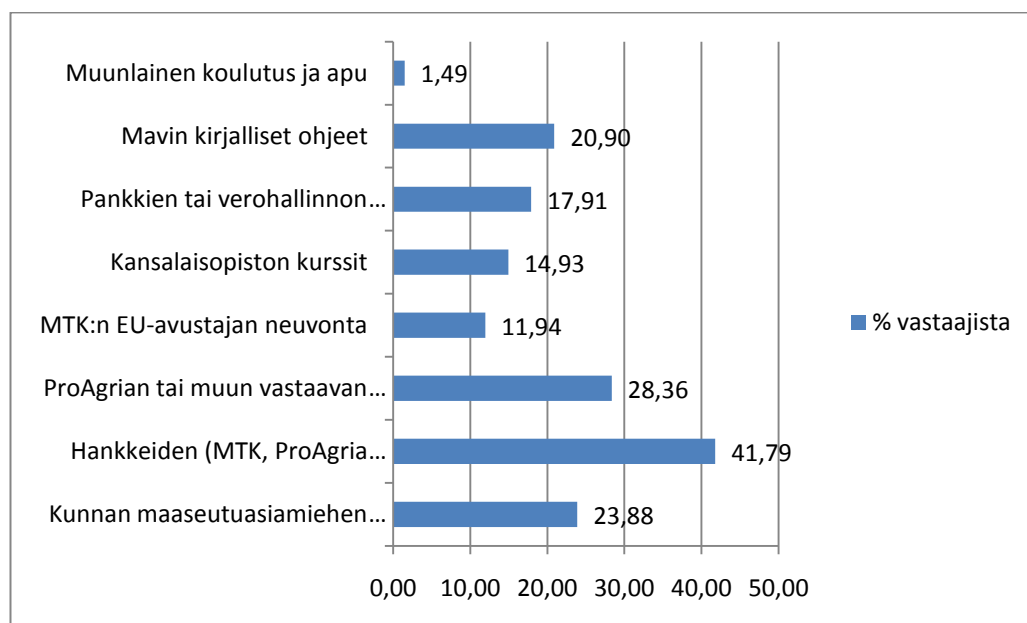
Kysymyksissä 23 ja 24 kysyttiin ovatko viljelijät valmiita siirtymään käyttämään erilaisia sähköisiä asiointipalveluita, joita kehitetään jatkuvasti, sekä millaisia palveluita he olisivat valmiita käyttämään. 62 % 121 vastaajasta olisi valmis käyttämään sähköisiä palveluita, 12 % ei haluaisi käyttää Internetissä toimivia palveluita ja 26 % vastaajista ei osaa sanoa, käyttäisikö tulevaisuudessa sähköisiä asiointipalveluita. Muutama vastaaja oli kirjoittanut, että voi siirtyä käyttämään sähköisiä palveluita, kunhan ne ovat ilmaisia. Avoimeen kysymykseen tuli ehdotuksia muun muassa seuraavista palveluista: jo nyt saatavilla olevat palvelut, esimerkiksi pankkipalvelut ja veropalvelut, viljelysuunnitelmat ja ympäristösuunnitelmat. Muutama viljelijöistä voisi siirtyä äänestämään verkossa. Sähköisesti voisi käyttää myös metsätaloussuunnitelmaa ja muuta metsään liittyvää ohjelmistoa. Sähköiset maatalouskaupan palvelut, esimerkiksi lannoitteiden ja kasvinsuojeluaineiden tilaukset voisi tehdä verkossa, sekä hintavertailua. Viljan ja puun myyntiin voisi tehdä sopimukset sähköisesti. Maksatustodistukset ja siihen liittyvät voisi siirtää ainoastaan vipu-tunnusten alle, jotta niitä ei tarvitsisi postittaa. Viranomaiset voisivat tiedottaa enemmän maataloushallinnon asioista verkossa ja tehdä verkkokyselyjä ylipäätään maataloushallinnon asioista. Muutama viljelijöistä kokee, että paperiversiot ovat kaikessa asiointinnissa luotettavampia ja tietokonetta ei tarvita muuhun kuin joskus laskujen maksuun.

Suurimpana esteenä siihen, miksei sähköisiä asiointipalveluja käytetä laajemmin, viljelijät kokivat hitaat Internet-yhteydet alueella (42,2 % vastaajista). Tiedon ja koulutuksen (35,78 %) sekä kiinnostuksen (34,86 %) puute koetaan myös melko suurena esteenä. Vain kolme vastaajaa kokee ajanmukaisten laitteiden puutteen olevan ongelma sähköisten palveluiden käytölle. (Kuvio 25) Muina syinä mainittiin muun muassa ennakkoluulot asiaa kohtaan, asiointitarpeen vähäisyys pienillä tiloilla ja Internet-yhteyden puute. Eräs vastaajista koki, että aika ei riitä sähköisten palveluiden käyttöön. Myös palvelimien ohjeet ja käyttötapa koetaan sekaviksi, jos ohjelmia ei käytä usein, niin ohjelmoidut lomakkeet voivat olla vaikeahkoja täyttää verrattuna paperilomakkeisiin. Muutaman vastaajan mielestä sähköisiä palveluita kehittävät tahot kuvittelevat automaattisesti, että kaikilla on raskaita ohjelmistoja pyörittävä nopea Internet-yhteys. Nyt useat Internet-sivut on laadittu niin, että ne vaativat liikaa tiedonsiirtonopeutta, kun ne voisi saada toimimaan hitaammallakin yhteydellä. Myös viljelijän ikä (muutama yli 70-vuotias vastaaja) oli yksi syy sille, ettei sähköisiä palveluita koeta tarpeellisiksi.

Kuvio 25. Esteet sähköisten asiointipalveluiden laajemmalle käytölle (N=109)

Kysymykseen haluatteko saada apua tai koulutusta sähköisen tukihaun tai maatalon muiden sähköisten palveluiden käyttöön vastasi 119 viljelijää. Heistä 45 % haluaa apua. Eniten apua tai koulutusta toivotaan MTK:n tai ProAgrian järjestämien koulutuksien kautta (41,79 %, N=67), toiseksi suurin muoto on ProAgrian tai muun vastaavan neuvojan henkilökohtaista apua (28,36 %). Kunnan maaseutuasiamiehen neuvontaa tai apua odottaa noin 24 % vastaajista ja Mavin kirjallisia ohjeita haluaa noin 21 % vastaajista. (kuvio 26)

Kuvio 26. Tahot, joiden kautta viljelijät haluavat koulutusta tai apua sähköisestä tukihausta ja muista sähköisistä palveluista (N=67)

Viimeinen kysymys oli avoin kysymys, jossa viljelijä sai vapaasti kertoa ajatuksia, mielipiteitä ja kehittämissuunnitelmia sähköiseen tukihakuun ja muuhun sähköiseen asiointiin liittyen. Vastauksissa tuli esille osittain samoja asioita kuin jo aiemmin esitetyissä avoimissa kysymyksissä sähköisen tukihauksen järjestämisestä ja muiden sähköisten palveluiden käytöstä. Esimerkiksi toivomukset siitä, että sähköisiä palveluita kehitettäisiin mahdollisimman yksinkertaisiksi, niin että ne olisivat niin helppoja käyttää, ettei niiden opettelussa tai käytössä tarvita erikoisosaamista. Monet sähköisistä asiointipalveluista ovat kömpelöitä ja epäjohdonmukaisia käyttää ja tietotekniikka ei anna useinkaan anteeksi tehtyjä virheitä, kuten paperilomake, jossa voi aina selata ja palata. Tietotekniikassa on vaikea olla varma, milloin joku asia oikeasti tapahtuu. Eräs vastaajista kirjoittaa: *”Maatilojen ja muiden maaseudun pienyritysten sähköistä asiointia tulee kehittää. Ehdoton edellytys, jotta suomalainen maaseutu pysyy asuttuna..”*

Useat vastauksista koskivat toimivien Internet-yhteyksien saamisen tarvetta haja-asutusalueelle. Monet kirjoittivat, että nopeamman laajakaistan saamisen ansiosta sähköisten palveluiden käyttö lisääntyisi. Operaattoreiden ja valtion osallistumista kunnollisten laaja-kaistayhteyksien rakentamiseen maaseudulle peräänkuulutettiin: *”operaattoreiden on lyötävä voimansa yhteen, eikä vain rahastaa olemattomilla yhteyksillä”*.

Sähköiseen tukihakuun liittyen muutama vastaaja kirjoitti myönteisistä kokemuksistaan. Vastaajien mielestä tukihaku on melko vaivaton ja helppo käyttää, poikkeus muihin Internetissä toimiviin palveluihin. Näiden viljelijöiden mielestä sähköinen haku on yksinkertainen, neuvoo eteenpäin ja palvelussa on helppo verrata viime vuoden ilmoitukseen. Ainoastaan karttaohjelma voisi vastaajien mielestä olla parempi ja helpompi käyttää. Kriittisesti sähköisiin palveluihin suhtautui muutama viljelijä. Yhden viljelijän mielestä sähköinen asiointi muillakaan aloilla ei juuri vähennä "paperipostin" määrää. Toinen ihmettelee miksi kaikki palvelut ja tiedot on saatava tietokoneille, hänen mielestään perinteinen "paperisysteemi" on paljon parempi.

8 YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Tutkimus käsitteli urjalalaisten viljelijöiden käyttämiä sähköisiä asiointipalveluja ja atk-käyttötaitoja. Tutkimukseen osallistui yhteensä 125 henkilöä, joista miehiä oli 110 ja naisia 15. Kysely sisälsi yhteensä 28 kysymystä viljelijöiden sähköisestä asioinnista, niihin liittyvistä tottumuksista sekä Internet-yhteyksistä.

Kyselyn alussa kysyttiin viljelijän sukupuolta, ikää, viljelyn päätoimisuutta, tilan päätuotantosuuntaa sekä viljelyssä olevaa peltopinta-alaa. Suurin osa kyselyyn vastanneista on iältään 51–60 vuotiaita. Päätuotantosuunnat vastaajien kesken jakautuvat samantyyllisesti kuin päätuotantosuunnat Urjalassa yleensäkin, viljanviljelyn (ja nurmenviljelyn) ollessa suurin päätuotantosuunta. Vastaajien viljelyksessä olevat peltopinta-alat ovat suurimmalla osalla enintään 20 hehtaaria, mutta myös suurempia tilakokoja löytyi vastanneiden joukosta. Viljanviljelytilat jakautuvat melko tasaisesti alle 60 hehtaarin tiloihin, 33 % viljanviljelytiloista on alle 20 hehtaarin tiloja.

Urjalalaisten viljelijöiden atk-valmiuksia tutkittaessa selvisi, että 87,2 %:lla vastanneista on tilallaan tietokone. Luku on lähes sama, kuin tietokoneiden määrä koko Suomessa (84 %) ja Pirkanmaalla (85 %). Maatilatalouden tarpeisiin tietokonetta käytetään yleisimmin muutaman kerran viikossa (37,6 %) vastaajista. Tietokonetta viljelijät osaavat mielestään käyttää tyydyttävästi (33,6 % vastaajista) ja hyvin (29,6 %). Viljelijän iällä on vaikutusta siihen, kuinka hyvin tietokonetta osataan käyttää. Nuoremmat osaavat käyttää tietokonetta vanhempaa sukupolvea paremmin. Suurimman vastaajaluokan (51–60-vuotiaat) viljelijät käyttävät tietokonetta mielestään tyydyttävästi (39 %). Vanhimmissa viljelijöistä 77 % ei ole koskaan käyttänyt tietokonetta.

Laajakaistayhteys oli koko Suomen alueella touko-elokuussa 2010 75 %:lla kotitalouksista ja liikkuva laajakaista 28 %:lla. Pirkanmaan alueella samat luvut olivat 78 % ja 27 %. Kyselytutkimuksen tulokset edustavat samaa linjaa yllä mainittujen lukujen kanssa. Laajakaistayhteyttä käyttää yhteensä noin 79 %:lla kyselyyn vastanneista urjalalaisista maataloista, joista kiinteää laajakaistayhteyttä käyttää 54 % tiloista. Muutamalla tilalla on käytössään sekä kiinteä että langaton laajakaista, mutta pelkästään

langatonta laajakaistaa käytetään 25 %:lla tiloista. Modeemia käytetään edelleen kahdeksalla tilalla ja täysin ilman Internet-yhteyttä on 16 maatilaa. Selvästi suosituin operaattoritarjoaja alueella on Sonera, joka tarjoaa yhteyden 80 tilalle 109:stä.

Tällä hetkellä esimerkiksi Soneran kiinteitä laajakaistayhteyksiä on tarjolla Urjalassa vaihtelevasti välillä 1-24 Mbit/s. Nopeimpia yhteyksiä on tarjolla ainoastaan keskusta-alueille ja syrjäkylille ei ole mahdollista saada kuin 1 Mbit/s nopeudella toimiva kiinteä laajakaistayhteys. Tälle 1 Mbit/s yhteydelle kuukausihinnaksi tulee noin 36 euroa. (Soneran www-sivut 2010) Yleisin Internet-yhteyden nopeus urjalalaisilla maatioilla onkin 1 Mbit/s (57 %:lla vastaajista), josta suurin osa viljelijöistä haluaisi maksaa enintään 29 euroa. Viljelijöiden mielestä Internet-yhteydet toimivat Urjalassa keskimäärin tyydyttävästi, tätä mieltä on 42 % 107 vastaajasta. Hyvin Internet-yhteys toimi 29 vastaajan mielestä, huonosti 17 viljelijän mielestä. Suurin osa vastaajista on sitä mieltä, että riittävä Internet-yhteyden nopeus, millä asiointi verkossa tapahtuisi sujuvasti, on 1-10 Mbit/s.

Vastauksista kävi ilmi, että viljelijät ovat huolissaan toimivien Internet-yhteyksien saamisesta ja säilymisestä haja-asutusalueella. Monet kirjoittivat, että nopeamman laajakaistan saamisen ansiosta sähköisten palveluiden käyttö lisääntyisi. Internet-yhteydestä ei haluttaisi kuitenkaan maksaa kohtuuttoman suuria summia, tämän vuoksi valtion ja operaattoreiden panosta kyseiseen asiaan peräänkuulutetaan. Kyselyyn vastanneista viljelijöistä 44 olisi valmis osallistumaan nopean valokuituyhteyden rakentamiseen kustannuksiin kunnassa. Summa millä kustannuksiin voitaisiin osallistua, on keskimäärin noin 400 euroa. 50 % vastaajista voisi laittaa hankkeeseen 101–500 euroa, noin 1000 euroa ja yli tuhat euroa 2 vastaajista. Summat vaihtelivat 20 eurosta 2000 euroon.

Sähköinen asiointi säästää aikaa ja on laajassa käytössä kustannustehokasta. Fyysisten palvelupisteiden väheneminen haja-asutusalueilla tarkoittaa sitä, että yhä useampi viljelijäkin joutuu opettelemaan sähköisten palvelujen käyttöä. Edellytys sille, että maaseutukin pysyy asuttuna, on että mautilojen ja muiden maaseudun pienyritysten sähköistä asiointia kehitettäisiin. Suurin osa kyselyyn vastaajista onkin sitä mieltä, että palveluja voisi käyttää, jos niitä kehitettäisiin mahdollisimman yksinkertaisiksi, niin ettei niiden opettelussa tai käytössä tarvita erikoisosaamista. Monet sähköisistä

asiointipalveluista ovat edelleen hieman epäjohdonmukaisia käyttää ja tietotekniikka ei anna useinkaan anteeksi tehtyjä virheitä, kuten paperilomake jossa voi aina selata ja palata tekemään muutoksia. 121 vastaajasta 62 % olisi valmis käyttämään sähköisiä palveluita, 12 % ei haluaisi käyttää Internetissä toimivia palveluita ja 26 % vastaajista ei osaa sanoa käyttäisikö tulevaisuudessa sähköisiä asiantipalveluita. Suurimpana esteenä sille, miksei sähköisiä asiantipalveluja käytetä laajemmin, viljelijät kokivat hitaat Internet-yhteydet alueella (42,2 % vastaajista). Tiedon ja koulutuksen sekä kiinnostuksen puute asiaa kohtaan koetaan myös melko suurina esteinä. Myös ohjelmien vaikeutta ja niiden liian nopean tiedonsiirtonopeuden vaativuutta kritisoi-tiin. Osa viljelijöistä pysyy vanhassa kannassaan, eikä aio siirtyä käyttämään sähköisiä palveluita. Yhden viljelijän mielestä sähköinen asiointi muillakaan aloilla ei juuri vähennä "paperipostin" määrää. Toinen ihmettelee, miksi kaikki palvelut ja tiedot on saatava tietokoneille, hänen mielestään perinteinen "paperisysteemi" on paljon pa-rempi.

Sähköpostin vähäinen käyttö maatilatalouden tarpeisiin on yllättävää. Useimmat viljelijöistä käyttävät sähköpostia harvoin maatilatalouden tarpeisiin (28 %) ja jopa 20,8 % vastanneista ei koskaan. Vaikka tilalla olisi sähköpostiosoite, osoitteeseen tulevia viestejä voidaan lukea harvemmin kuin kerran viikossa tai jopa ei lainkaan. Täten, ainakaan vielä, sähköposti ei ole kovinkaan luotettava tiedotuskanava, verrat-tuna tavalliseen kirjepostiin, sillä tieto tätä kautta ei saavuttaisi viljelijöitä kovin no-peasti. Sähköpostin lisäksi muista Internet-palveluista käytetään ahkerimmin pankki-palveluja ja sääpalveluja. Se että nämä palvelut ovat niin suosittuja, johtuu luultavasti siitä, että ne ovat helposti tarjolla ja käytettävissä. Pankkipalveluja on varmasti pan-kin toimesta tarjottu jokaiselle ja sää kiinnostaa kaikkia, varsinkin maanviljelijöitä ja verkosta säätilanteen kehittymistä voi seurata milloin tahansa. Atk-ohjelmista eniten käytetään viljelysuunnitteluohjelmia sekä talous/kirjanpito-ohjelmia.

Sähköisesti tukia on hakenut 125 viljelijästä yhteensä 50, joista 13 viljelijää on hake-nut tukia neuvojan/avustajan avustuksella. 75 vastaajaa ei ole hakenut tukia sähköi-sesti. Tulevaisuudessa 55,2 % vastaajista aikoo hakea tukia sähköisesti. 17,6 % ei aio hakea sähköisesti ja 27,2 % ei osaa sanoa tapaa, jolla hakee tukia. Jos tutkimuksen tulokseen on uskominen, sähköisesti tukia hakevien määrä Urjalassa lisääntyisi jat-

kossa. Vuonna 2010 Urjalassa sähköisesti tukia hakeneita viljelijöitä oli 59, joten kyselyyn vastasi heistä suurempi suhteellinen osuus kuin koko kohderyhmästä.

Aikomukseen hakea tukia jatkossa sähköisesti vaikuttavat viljelijän atk-aidot. Eniten sähköistä tukihakua käyttävät ne, jotka luokittelevat taitonsa erittäin hyväksi tai hyväksi. Tyydyttävästi tietokonetta käyttävistäkin yli puolet aikoo kuitenkin jatkossa varmasti käyttää sähköistä tukihakua, 33 % epäröi ja vain 9 % aikoo hakea perinteisellä menetelmällä. Samoilla tavoin kuin tietokoneen käyttöaidot, myös ikä vaikuttaa laskevasti innokkuuteen hakea tukia sähköisesti. 18–40 vuotiaista runsas 80 % aikoo hakea tukia sähköisesti. Myös 41–65 vuotiaiden joukossa sähköinen tukihaku saa noin 50 % kannatuksen. Ainostaan yli 65 vuotiaista selvästi suurin osa (53,85 %) ei aio hakea tukia sähköisesti, 30,77 % ei osaa sanoa. Kyselyllä saatujen vastausten perusteella Internet-yhteyden toimivuudella ei ole vaikutusta siihen, aikooko tukia hakea sähköisesti vai ei. Vaikka tilalla olisi huono tai erittäin huono Internet-yhteys, tukia aiotaan silti hakea suhteessa suunnilleen saman verran.

Vipu-tunnukset vastanneista viljelijöistä omistaa 61, joista kuusi viljelijää on valtuuttanut neuvojan käyttämään tunnuksia. Vipu-palvelua kertoi käyttävänsä 50 viljelijää, mikä tarkoittaa sitä että noin 91 % tunnuksia itse omistavista viljelijöistä käyttää palvelua. Itse Vipu-tunnuksia käyttävistä viljelijöistä tulevaisuudessa noin 90 % aikoo hakea tukia sähköisesti. Tähän mennessä heistä noin 70 % on hakenut tukia sähköisesti. Tiloista, joilla neuvoja käyttää Vipu-tunnuksia noin 67 % aikoo tulevaisuudessa hakea tukia sähköisesti ja 33 % ei osaa sanoa. Aiemmin neuvojan avustuksella tukia on hakenut noin 33 % vastanneista. Heistä joilla ei ainakaan vielä ole Vipu-tunnuksia, aikoo mahdollisesti tulevaisuudessa hakea tukia sähköisesti 45 %, varmasti noin 23 % ja 32 % ei aio hakea. Myös Vipu-tunnusten omistavuuteen verrattuna sähköisesti hakevien määrä kasvasi tulevaisuudessa reilusti. Lukuun ottamatta yhtä jo aiemmin sähköisesti tukia hakeneista viljelijöistä kaikki aikovat jatkossakin hakea tukia sähköisesti. Heistä jotka eivät ole ennen hakenet tukia sähköisesti 30,67 % aikoo jatkossa hakea tukia sähköisesti, 28 % ei aio ja 41,33 % ei osaa sanoa.

Kunnan maaseutuasiainmies kevään 2010 jälkeen Vipu-tunnusten hakijamäärä on lisääntynyt huomattavasti. Vipu-tunnuksia on nyt noin puolella urjalalaisista tiloista. Osa tunnuksista on vain viljelijällä itsellään, osalla on niin että on isännäl-

lä ja lisäksi neuvojalla tai tukihakuavustajalla, osalla on vain valtuutettu vipuun tukihakuavustaja. Tämän perusteella sähköistä tukihakua voisi tulevaisuudessa käyttää huomattavasti useampi. (Pulakka 2011a.)

Suurimpana syynä sille, miksei tukia haeta tai ei tiedetä aiotaanko jatkossa hakea sähköisesti, vastaajat pitävät sitä, että kirjallinen tukihakemus on edelleen varmempi vaihtoehto. Myös se, ettei asiasta tiedetä tarpeeksi, on suuri syy siihen, ettei sähköistä tukihakua aiota käyttää. Jotta sähköisestä tukihausta innostuttaisiin, viljelijöiden mielestä siitä pitäisi tehdä mahdollisimman helppoa ja yksinkertaista, kuten muistakin sähköisistä palveluista. Internet-yhteyden pitäisi toimia varmasti ja tilalta tulisi löytyä tarpeeksi tehokas tietokone sähköisen tukihaun mahdollistamiseksi. Useat viljelijät haluavat myös parempaa koulutusta aiheeseen liittyen, esimerkiksi ensin sähköistä tukihakua kokeiltaisiin henkilökohtaisen neuvojan kanssa, varsinkin vanhemmilla viljelijöillä. Nykyään onkin saatavilla erityisiä atk-avustajia auttamaan tilan atk-asioiden kanssa. Joidenkin viljelijöiden mielestä sähköinen tukihaku on jo nyt onnistunut palvelu, josta löytyy myönteisiä kokemuksia. Näiden viljelijöiden mielestä tukihaku on melko vaivaton ja helppo käyttää, poikkeus muihin Internetissä toimiviin palveluihin. Viljelijöiden mielestä sähköinen haku on yksinkertainen, neuvoo eteenpäin ja palvelussa on helppo verrata viime vuoden ilmoitukseen. Itse olen tutustunut sähköisen tukihaun tutustumisversioon, ja myös omasta mielestäni sitä on suhteellisen helppo käyttää, ainakin jos seuraa palvelun antamia ohjeita. Sähköisen tukihaun ei pitäisi olla suuri ongelma heille, jotka täyttävät paperiset lomakkeensa itse ja ovat käyttäneet Internetiä muutenkin.

Sähköisen tukihaun yhtenä tavoitteena on vähentää hallinnon työtä, mikä onkin mahdollista ainakin siltä osin, ettei lomakkeita tarvitse enää yksitellen tallentaa. Maaseututoimen tehtävissä työskennellessäni sain kokemusta hakemusten tallentamisesta, ja jos esimerkiksi tilalla on paljon lohkoja, yhdenkin tilan tietojen tallentamisessa voi mennä kauan. Viljelijöiden työtä ja aikaa sähköinen tukihaku säästää siten, ettei heidän tarvitse käydä toimipisteessä tapaamassa maaseutusihiteeriä. Tämä toisi helpotusta ainakin niille viljelijöille, jotka asuvat kaukana kunnan keskustasta eivätkä muuten asioi siellä usein. Tukihakuun liittyvää byrokratiaa sähköinen haku ei kuitenkaan helpota.

Kuten muissakin palveluissa ja uusissa tekniikoissa, sähköisessä tukihaussa aloituskynnyksen ohittaminen on vaikeinta. Siihen, että sähköinen haku olisi perinteistä hakumenetelmää suositumpaa, kuluu todennäköisesti aikaa. Vielä on esimerkiksi paljon heitä, joilla ei ole tilalla toimivaa Internet-yhteyttä. Vaikka tukia voikin hakea sähköisesti myös avustajan tai neuvojan välityksellä ilman omaa tietokonetta ja Internet-yhteyttä, tällaiseen käytäntöön ei kuitenkaan viljelijöitä voi pakottaa. Myös viljelijöiden asenteita sähköiseen tukihakuun pitäisi saada positiivisemmaksi sekä taata kaikille yhtäläiset olosuhteet sähköisen tukihaun käyttöön toimivien Internet-yhteyksien avulla.

Kyselylomakkeen viimeiseen monivalintakysymykseen *haluatteko saada apua tai koulutusta sähköisen tukihaun tai maatilan muiden sähköisten palveluiden käyttöön* vastasi 119 viljelijää. Heistä 45 % toivoo saavansa jotakin apua. Eniten apua tai koulutusta halutaan saada MTK:n tai ProAgrian järjestämien koulutuksien kautta sekä ProAgrian tai muun vastaavan neuvojan henkilökohtaista apu (28,36 %). Kunnan maaseutuasiamiehen neuvontaa tai apua odottaa noin 24 % vastaajista ja Mavin kirjallisia ohjeita haluaa noin 21 % vastaajista.

9 LOPUKSI

Haja-asutusalueiden laajakaistahankkeet, sähköinen tukihaku ja muut sähköiset palvelut ovat juuri nyt pinnalla olevia puheenaiheita, joten opinnäytetyöni aihe on hyvin ajankohtainen. Aiheenvalinnan taustalla oli viimekesäinen työskentely maaseututoimien tehtävien piirissä sekä se, että asun itse maaseudulla, joten koen asiat läheiseksi myös henkilökohtaisesti.

Opinnäytetyön teoriaosuuden lähteet perustuivat lähinnä Internetissä olevaan aineistoon ja erilaisiin tilastoihin, mikä tarkoitti joissain tapauksissa sitä, että tiedot saattoivat muuttua useaan otteeseen työn kirjoittamisen aikana. Esimerkiksi uudet tilastot tietokoneen ja Internetin käyttökohteista ilmestyivät vielä lokakuun lopussa. Joulukuun loppupuolella tuli uutinen, että nopeat laajakaistayhteydet voivat olla pian

kaikkien ulottuvilla, sillä Suomi voi aloittaa uuden 800-taajuusalueen testikäytön. Tätäkin olisi voinut käsitellä työssä enemmän. Myös uusia lehtiartikkeleita esimerkiksi veropalveluiden käytöstä verkossa ilmestyi juuri työn ollessa valmis.

Kyselyn vastausprosentti oli 47, mikä on mielestäni yllättävän hyvä, sillä minkäänlaista täydentävää puhelinkyselyä ei tehty tai karhukirjettä lähetetty. Tietenkin mitä korkeammaksi vastausprosentti olisi mahdollisesti noussut, sitä luotettavampia tutkimustulokset olisivat olleet. Vastauksia palautettiin muutamia kappaleita myös joulukuun puolivälissä ja jopa tammikuun alussa, mutta näitä ei ehditty enää ottaa mukaan analysointiin. Kyselyyn vastanneet ovat innokkaammin hakemassa tukia sähköisesti kuin kunnassa yleensä, mikä voi tarkoittaa sitä, että kyselyyn vastasivat pääasiassa he, joita asia kiinnostaa. Tietokoneita ja Internet-yhteyksiä oli lähes saman verran kyselyyn vastanneilla kuin koko Suomessa, joten tältä osin kyselyä voi pitää melko luotettavana. Kyselyn tuloksia voi mahdollisesti pitää yleistettävänä koskemaan myös muita vastaavia kuntia.

Vastauksia analysoidessa kyselyssä huomasin joitakin puutteita ja asioita, mitä olisi voinut kysyä toisin. Esimerkiksi kysymykseen, jossa kysyttiin tilalla käytettävistä Internet-palveluista ja atk-ohjelmista, olisi voinut laittaa vaihtoehdon *ei mitään*. Jos kysymykseen ei vastannut, saattoi sen tulkita joko niin, että kyseinen asia ei koskenut viljelijää tai hän jätti jostain muusta syystä vastaamatta. Myös ikäluokkia olisi voinut vähentää yhdistämällä, sekä antaa valmiit monivalintavaihtoehdot kysyttäessä Internet-yhteyden nopeutta. Tämä olisi vähentänyt ylimääräistä työtä analysointivaiheessa. Kysymyksen *mikä olisi riittävä Internet-yhteyden nopeus, millä asiointi verkossa tapahtuisi sujuvasti* tulokset saattavat olla hieman harhaanjohtavat, sillä kaikki viljelijät eivät välttämättä osanneet ajatella nopeusvaihtoehtoja oikein. Kysymystä laatiessa sopivia nopeusvaihtoehtoja olisi voinut miettiä tarkemmin, sillä nyt nopeusvaihtoehdot olivat melko laajat.

Tutkimusta voi pitää onnistuneena siltä osin, että se antoi vastaukset tutkimusongelmiin. Kyselyyn tulleita vastauksia oli mielenkiintoista analysoida sekä lukea viljelijöiden mielipiteitä sähköisestä asioinnista ja palveluista.

Toimeksiantajan mielestä opinnäytetyön aihevalinta osui monipuolisesti kiinnostavaan alueeseen ja ajallisesti otolliseen kohtaan. Toteutustapa oli toimeksiantajan mielestä hyvän vastausprosentin perusteella vastaajaystävällinen ja kuitenkin antoi riittävän laajan tietosisällön tutkimukselliseen tarpeeseen. Asenteet, halukkuus ja valmius sähköisen asioinnin suhteen tulevat hyvin esille. Opinnäytetyö on kokonaisuutena vastannut hyvin tarkoitustaan toimeksiantajan puolelta katsoen.

Toimeksiantajan edustajan kommentteja työn aiheeseen liittyen: ”Moneen kohtaan vaikuttavana avainasiana on tekniikka ja korostuneesti Internet-yhteys kaikilta osiltaan. Mavi:n softat ovat jatkuvan kehityksen kohteena ja nykyiselläänkin kelpaavat käyttöön. Helpointa ylittää käyttökynnys on rutinoituneella atk:n hyödyntäjällä tai esim. osa-aikaviljelijällä joka päätyössään käyttää tietojärjestelmiä. Toisaalta vipupalvelu tukihakuavustajan välineenä kertoo tilan olosuhteet ja isäntä voi luetella viljelysuunnitelman ajatuksensa mukaan, hakemuspaketti muodostuu melko juohevasti. Sähköiset toimitukset vähentävät fyysistä jonotusta toimistolla. Mikäli viljelijä tahotoisi sähköisen hakemuksensa osalle viranomaisen vastaanottotarkastuksen, olisi siihen tähänastisen kokemuksen mukaan parhaiten mahdollisuutta hakuajan alkupäässä. Saapunut sähköinen lomake aukeaa tiedostosta näköislomakkeeksi näytölle tukisovelluksessa. Osa viljelijöistä on "varmennellut systeemiä" näin. Viranomainen joutuu edelleen sähköisetkin hakemukset tulostamaan paperille arkistointiin mutta tähän tarvittava aika löytyy ohjelmalatauksen nopeutuessa. Kehittämistä jää viranomaisen tukipäätösten muuttamisessa sähköiseen toimitukseen. Käsittääkseni sähköinen asiointi on lisääntyvästi viljelijöiden luonnollisen kiinnostuksen kohde, kunhan puitteet ovat toimivat. Toistaiseksi myös paperilomakepohjainen menettely toimii.” (Pulakka 2011b.)

LÄHTEET

Painetut lähteet

Heikkilä, T. 2005. Tilastollinen tutkimus. 5.–6. painos. Helsinki: Edita Prima Oy.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15. painos. Hämeenlinna: Kariston Kirjapaino Oy.

Holmberg, N. 2010. Isot operaattorit nihkeitä rakentamaan laajakaistaa maaseudulle. Maaseudun Tulevaisuus 122, 8.

Maaseutuvirasto. 2010. Hakuopas. Helsinki: Edita Prima Oy.

Runsten, K. 2010. Suomen langattomat vertailun keskikastia. Maaseudun Tulevaisuus 122, 8.

Verkkolähteet

Arkistolaitoksen www-sivut 2010. Sähköinen asiointipalvelu 2005. Viitattu 15.11.2010. <http://www.narc.fi/asiointikaavio/>

Ficom ry:n www-sivut 2010. Viitattu 8.12.2010. http://www.ficom.fi/tietoa/tietoa_4_1.html?Id=1254998524.html

Finanssialan Keskusliiton www-sivut 2010. Verkkopankki. Viitattu 28.12.2010. <http://www.pankkiturvallisuus.fi/modules/system/stdreq.aspx?P=4104&VID=default&SID=321071117476734&S=0&C=27056>

Julkishallinnon verkkopalvelut 2008. Seurantatutkimusraportti joulukuu 2008. Valtiovarainministeriö. Viitattu 5.11.2010. http://www.vm.fi/vm/fi/04_julkaisut_ja_asiakirjat/03_muut_asiakirjat/Julkishallinnon_verkkopalvelut_2008_raportti.pdf

Kommeri, I. 2010. Sähköinen tukihakukoulutus 2010 luentoaineisto. Maaseutuvirasto 2.2.2010. Viitattu 18.10.2010. http://www.mavi.fi/attachments/mavi/viljelijatuet/hakuoppaatjaohjeet/koulutusmateriaali/5n8nXTnte/Sahkoinen_tukihaku_ELY_koulutus_helmikuu_2010.pdf

Laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa 13/2003. Finlex. Lainsäädäntö. Viitattu 7.10.2010. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2003/20030013>

Liikenne ja viestintäministeriön www-sivut 2010a. Tiedote 12.10.2010. LVM ja teleyritykset yhteisymmärrykseen laajakaistan hinnoittelusta. Viitattu 30.11.2010. <http://www.lvm.fi/web/fi/tiedote/view/1200450>

Liikenne ja viestintäministeriön www-sivut 2010b. Laajakaista kaikille. Viitattu 2.11.2010. <http://www.lvm.fi/web/fi/243>

Maa- ja metsätalousministeriön www-sivut 2010. Verso. Maatalouspolitiikan uutiskirje 5.10.2010. Sähköinen tukihaku koettiin toimivaksi. Viitattu 21.11.2010
http://mmm.multiedition.fi/verso/uutiskirje/versot/4-2010/fi/3.php?_nlid=6164

Maaseutuviraston www-sivut 2010a. Viljelijätuet. Viitattu 6.11.2010.
<http://www.mavi.fi/fi/index/viljelijatuet.html>

Maaseutuviraston www-sivut 2010b. Tietoa virastosta. Viitattu 6.11.2010.
<http://www.mavi.fi/fi/index/tietoavirastosta.html>

Maaseutuviraston www-sivut 2010c. Uuhipalkkio ja lisäpalkkio. Viitattu 6.11.2010.
http://www.mavi.fi/fi/index/viljelijatuet/elaintuetjapalkkiot/elainperusteiseteupalkkiot/uuhipalkkiojalisapalkkio_6.html

Maaseutuviraston www-sivut 2010d. Tukihakemustietojen selailu. Viitattu 19.10.2010.
<http://www.mavi.fi/fi/index/viljelijatuet/vipu/tukihakemustietojenselailu.html>

Maaseutuviraston www-sivut 2010e. Vipu-palvelu. Viitattu 19.10.2010.
<http://www.mavi.fi/fi/index/viljelijatuet/vipu.html>

Maaseutuviraston www-sivut 2010f. Vipu-palveluun on avattu uusi karttatoiminto. 29.10.2010 Viitattu 19.11.2010.
http://www.mavi.fi/fi/index/tietoavirastosta/tiedotteet/101029_vipu.html

Maaseutuviraston www-sivut 2010g. Vipu-palvelun käyttöoikeuslomake (Lnro405). Viitattu 12.11.2010.
<http://lomake.mmm.fi/index.jsp?DOCID=11454&LANGUAGE=FI&VERSION=1270535785000>

Maaseutuviraston www-sivut 2010h. Vipu-palvelun käyttöoikeuksia voi hakea maaliskuun ajan. 8.3.2010. Viitattu 18.11.2010.
<http://www.mavi.fi/fi/index/tietoavirastosta/tiedotteet/5o4ngbrP3.html>

Maaseutuviraston www-sivut 2010i. Viljelijätukien sähköisen haun kokeilu sai hyvää palautetta. 29.7.2008. Viitattu 11.11.2010.
http://www.mavi.fi/fi/index/tietoavirastosta/tiedotteet/sahkoinentukihakupalaute_113.html

Maaseutuviraston www-sivut 2010j. Viljelijät tyytyväisiä sähköiseen tukihakuun. 14.5.2009. Viitattu 19.10.2010.
<http://www.mavi.fi/fi/index/tietoavirastosta/tiedotteet/sahkoinenhaku.html>

Maaseutuviraston www-sivut 2010k. Viljelijöiden sähköinen tukihaku laajenee tänä vuonna. 2.2.2010. Viitattu 19.10.2010.
<http://www.mavi.fi/fi/index/tietoavirastosta/tiedotteet/5nEfZ7ria.html>

Maaseutuviraston www-sivut 2010l. Sähköinen tukihakusovellus 2010 käyttäjän ohje. Viitattu 2.11.2010.
http://www.mmm.fi/attachments/5oaUhC9As/kautontuen_ohje_2010.pdf

Maaseutuviraston www-sivut 2010m. Sähköinen tukihakudemo 2010. Viitattu 20.11.2010. <http://tukihaku-demo.mavi.fi/index.mavi>

Maaseutuviraston www-sivut 2010n. Viljelijätukien sähköinen haku lisäsi suosio-
taan. 11.5.2010. Viitattu 4.11.2010.
<http://www.mavi.fi/fi/index/tietoavirastosta/tiedotteet/5pdkFYfvp.html>

Maaseutuviraston www-sivut 2010o. Sähköisten tukihakemusten määrä 2010 ELY-
keskuksittain. Viitattu 4.11.2010.
http://www.mavi.fi/attachments/mavi/sahkoinenasiointi/5pdvAtFp8/MAVI-38250-v1-Sahkoinen_tukihaku_2010_kunnittain_ja_ELY-keskuksittain.pdf

Maaseutuviraston www-sivut 2010p. Sähköisten tukihakemusten määrä 2010 kunnit-
tain. Viitattu 4.11.2010.
http://www.mavi.fi/attachments/mavi/sahkoinenasiointi/5pdokzwAI/MAVI-38250-v1-Sahkoinen_tukihaku_2010_kunnittain_pdf.pdf

Maaseutuviraston www-sivut 2010q. Vipuesite 2010. Viljelijätukia voi hakea säh-
köisesti. Viitattu 2.11.2010.
http://www.mmm.fi/attachments/5oaSbgCVy/VIPUESITE_2010Suomi_lowres.pdf

MTT Tukinetti tiedottaa 2010. Vipukartta. Viitattu 13.11.2010.
http://www.tukinetti.net/index.php?option=com_content&view=article&id=156:vipu-kartta&catid=35:tuet-2010&Itemid=28

ProAgrian www-sivut 2010. Yhtymä. Viitattu 15.11.2010.
<https://portal.mtt.fi/portal/page/portal/ProAgria/Yhtyma>

ProAgria Maatalouden laskentakeskus 2010a. Nautarekisterin ilmoitusväylät ja lo-
makkeet. Viitattu 5.11.2010.
<http://www.mloy.fi/MLWeb/FI/palvelut/nautarekisterinilmoitusvaylat.html>

ProAgria Maatalouden laskentakeskus 2010b. Ohjelmat ja teknologiaratkaisut. Vii-
tattu 5.11.2010. <http://www.mloy.fi/MLWeb/FI/tuotteet/>

ProAgria Verkkopalvelut 2010. Viitattu 6.11.2010.
<https://portal.mtt.fi/portal/page/portal/ProAgria/verkkopalvelut>

Pulakka, I. 2010a. Sähköpostiviesti. Vastaanottaja:
laura.westerholm@student.samk.fi. Lähetetty 11. tammikuuta 2011 kello 15:18.
Viitattu 13.11.2011.

Pulakka, I. 2010b. Sähköpostiviesti. Vastaanottaja:
laura.westerholm@student.samk.fi. Lähetetty 12. tammikuuta 2011 kello 15:49.
Viitattu 13.11.2011.

Satakunnan Kansan www-sivut 2010. Karviassa tehtiin viisas valinta. 5.7.2010. Vii-
tattu 30.11.2010. <http://www.satakunnankansa.fi>

Soneran www-sivut 2010. Laajakaista kotiin. Saatavuus ja hinta – hakupalvelu. Viitattu 9.12.2010. <http://www.sonera.fi/laajakaista/laajakaista+kotiin>

Suomela, K 2007. Maatalouden tuki- ja valvontajärjestelmien yksinkertaistaminen. Selvitysmiehen raportti 21.12.2007. Viitattu 21.11.2010.
http://www.mmm.fi/attachments/mmm/tiedotteet/5uovjnzCF/Selvitystyön_raportti_2007.pdf

Tilastokeskus 2010a. Jo joka toinen suomalainen käyttää Internetiä useasti päivässä. Viitattu 14.11.2010. http://www.stat.fi/til/sutivi/2010/sutivi_2010_2010-10-26_tie_001_fi.html

Tilastokeskus 2010b. Internetin käyttö, käytön useus sekä määrä iän, toiminnan ja asuinpaikan kaupunkimaisuuden mukaan 2010. Viitattu 14.11.2010.
http://www.stat.fi/til/sutivi/2010/sutivi_2010_2010-10-26_tau_004_fi.html

Tilastokeskus 2010c. Internetin käytön yleiset muutokset. Viitattu 13.11.2010.
http://www.stat.fi/til/sutivi/2010/sutivi_2010_2010-10-26_kat_001_fi.html

Tilastokeskus 2010d. Kuluttajabarometri maakunnittain 2010, 3. vuosineljännes. Joidenkin laitteiden ja yhteyksien yleisyys kotitalouksissa maakunnittain (touko- ja elokuu 2010 keskimäärin) (Excel) (21.10.2010). Viitattu 9.11.2010.
<http://www.stat.fi/til/kbarm/2010/03/>

Valio yritystieto 2010. Valma. Valiolaisen maidontuottajan internet-palvelu. Viitattu 5.11.2010.
<http://www.valio.fi/portal/page/portal/Valioyritys/Yritystieto/Maidontuotanto/valma01082006122456>

Verohallinnon www-sivut 2010a. E-palvelut yritysasiakkaille. Viitattu 7.11.2010.
http://vero.fi/?path=5,733&domain=VERO_MAIN&language=FIN#Yritysasiakkaat

Verohallinnon www-sivut 2010b. Verotiliohjeet. Viitattu 7.11.2010.
<http://portal.vero.fi/Public/default.aspx?nodeid=7942&culture=fi-FI&contentlan=1>

Viestintäviraston www-sivut 2010. Laajakaistapalvelut. Viitattu 18.11.2010.
<http://www.ficora.fi/index/palvelut/palvelutaiheittain/puhelinjalaajakaista/laajakaista/palvelut.html>

Ylen www-sivut 2010. Yle Alueet/Satakunta. Suomen laajakaistoittaminen starttaa Karviasta. 29.6.2010. Viitattu 30.11.2010.
http://yle.fi/alueet/teksti/satakunta/2010/06/suomen_laajakaistoittaminen_starttaa_karviasta_1793877.html

Arvoisa Viljelijä

Nyky-yhteiskunnassa kaikenlainen asiointi, myös maatiloilla siirtyy yhä enemmän sähköiseksi. Sähköinen tukihaku on arkipäivää jo monella tilalla. Perinteiset asiointimuodot säilynevät myös tulevaisuudessa, mutta atk-laitteiden ja Internet-yhteyksien kehityksen myötä sähköiset asiointipalvelut tulevat olemaan helpompia ja nopeampia käyttää.

Olen urjalalainen taloushallinnon opiskelija Satakunnan ammattikorkeakoulusta. Työskentelin viime kesän sähköisen tukihaun parissa. Tämän myötä kiinnostuin viljelijöiden atk-valmiuksista ja mahdollisuuksista käyttää sähköisiä asiointipalveluja. Teen opintoihini liittyvän opinnäytetyön kyseisestä aiheesta. Opinnäytetyöhön liittyy oheinen kyselytutkimus.

Kyselytutkimuksella kartoitetaan urjalalaisten viljelijöiden mahdollisuuksia ja valmiuksia käyttää sähköisiä asiointipalveluja, miten niiden käyttöastetta voitaisiin lisätä ja miten palveluja voitaisiin kehittää käyttäjäystävällisempään suuntaan. Maaseutuhallinnossa tullaan siirtymään vähintään 800 tilan palveluyksiköihin. Urjalan kunta on mukana selvitystyössä naapurikuntien kanssa maaseututoimien yhdistämiseksi. Sähköisen tukihaun kehittyminen ja sen käytön lisääntyminen palvelisivat myös tätä tarkoitusta.

Kyselyyn vastaaminen kestää noin 10 minuuttia. Toivon mahdollisimman monen vastaavan kyselyyn, näin saataisiin kattava kuva tilanteesta. Kysely on lähetetty kaikille urjalalaisille viljelijöille. Tutkimus tehdään Urjalan kunnan myötävaikutuksella. Nimi ja osoitetiedot on saatu Maaseutuvirastosta.

Vastaukset käsitellään luottamuksellisesti eli vastaajan henkilöllisyys ei tule missään vaiheessa esille, eikä yksittäisen tilan tietoja esitetä tuloksissa. Ohessa lähetän vastauskuoren, jonka postimaksu on maksettu. Pyydän palauttamaan vastaukset mahdollisimman pian, mieluiten marraskuun aikana.

Kiitos vastauksestanne jo etukäteen!

Terveisin

Laura Westerholm

KYSELY URJALALAISTEN VILJELIJÖIDEN SÄHKÖISISTÄ ASIOINTIPALVELUISTA

Rastittakaa sopivin vaihtoehto/vaihtoehdot. Pyydän, että tilan ensisijainen viljelijä täyttää lomakkeen. Jos tilalla atk-asioita hoitaa joku muu, voitte täyttää yhteistyössä hänen kanssaan.

1. Viljelijän sukupuoli: Nainen Mies

2. Viljelijän ikä:
 18–30 31–40 41–50 51–60 61–65 yli 65 vuotta

3. Oletteko päätoiminen maanviljelijä?
 Kyllä Ei

4. Tilan päätuotantosuunta:
 Viljanviljely Sikatalous
 Lypsykarjatalous Lihanautojen kasvatusta / emolehmätuotanto
 Siipikarjatalous Lammastalous
 Puutarha/kasvihuone/erikoiskasvituotanto
 Muu tuotanto

5. Tilan viljelyksessä oleva peltopinta-ala hehtaareina:
 3–20 21–40 41–60 61–80 81–100 101–120
 yli 120 ha

6. Onko tilallanne tietokonetta?
 Kyllä Ei

7. Käytättekö tietokonetta maatilatalouden tarpeisiin?
 Päivittäin Muutaman kerran viikossa
 2–3 kertaa kuukaudessa Harvemmin En koskaan

8. Kuinka hyvin omasta mielestänne osaatte käyttää tietokonetta?

- Erittäin hyvin Hyvin Tyydyttävästi
 Huonosti En ole koskaan käyttänyt tietokonetta

9. Tilan Internet-yhteys:

- Modeemi Langaton laajakaista/ns. mikkula
 Kiinteä laajakaista Tilalla ei ole Internetiä
 En osaa sanoa

10. Minkä operaattorin Internet-yhteyttä käytätte?

- Sonera Elisa Saunalahti DNA Tele Finland
 Joku muu, mikä? _____ En osaa sanoa

11. Mikä on tilanne nykyisen Internet-yhteytenne nopeus? _____ Mbit/s

12. Mitä mieltä olette tilanne yhteyden toimivuudesta?

- Erittäin hyvä, olen tyytyväinen yhteyden nopeuteen.
 Hyvä, yhteyden nopeus on useimmiten riittävä.
 Tyydyttävä, yhteys saisi olla nopeampi.
 Huono, yhteys on liian hidas.
 Erittäin huono, yhteys katkeilee.

13. Mikä olisi mielestänne riittävä Internet-yhteyden nopeus millä asiointi tapahtuisi sujuvasti?

- alle 1 Mbit/s
 1-10 Mbit/s
 10–20 Mbit/s
 20–100 Mbit/s
 yli 100 Mbit/s

14. Mikä olisi mielestänne kohtuullinen kuukausihinta tällaisesta nopeudesta? _____ €/kk

15. Eduskunta on päättänyt, että myös haja-asutusalueille rakennetaan nopeat laajakaistayhteydet. Rakentamisen kustannusten jaosta yhteiskunnan, operaattoreiden ja tilaajan välillä ei ole vielä päätetty. Olisitteko itse valmis osallistumaan tällaisen valokuituyhteyden rakentamisen kustannuksiin?

- En Kyllä, millä summalla? _____ euroa

16. Kuinka usein käytätte sähköpostia maatilatalouden tarpeisiin?

- Päivittäin Muutaman kerran viikossa
 Muutaman kerran kuukaudessa Harvemmin
 En koskaan

17. Mitä maatilatalouden atk-ohjelmia ja Internet-palveluita tilallanne käytetään?

☐ Talous/kirjanpito-ohjelmat	☐ Pankkipalvelut
☐ Viljelysuunnitteluohjelmat	☐ Verotilin käyttö
☐ Sähköinen metsätaloussuunnitelma	☐ Sääpalvelu
☐ TTS-kone	☐ Sähköposti
☐ Laskutusohjelmat	☐ Vipu-palvelu
☐ Ruokinnansuunnitteluohjelmat	☐ Keskustelupalstat
☐ Eläinten rekisteröinti	☐ MELA:n palvelut
☐ Maatalouskaupan palvelut	☐ Verkkolehdet
☐ Muita ohjelmia ja palveluita, mitä? _____	

18. Onko tilallanne Vipu-tunnukset (Viljelijätietojen selailupalvelu)?

- Kyllä, käytän tunnuksia itse
 Kyllä, olen valtuuttanut neuvojan/avustajan käyttämään tunnuksia
 Ei tunnuksia

19. Oletteko hakeneet maataloustukia sähköisesti?

- Kyllä, itsenäisesti Kyllä, neuvojan/avustajan avulla En ole hakenut

20. Aiotteko tulevaisuudessa hakea maataloustukia sähköisesti?

- Kyllä Ei En osaa sanoa

21. Jos ette aio tai ette osaa sanoa haetteko tukia sähköisesti, mikä on syynä siihen?

- Tilalla ei ole Internet-yhteyttä.
 Kirjallinen tukihakemus on mielestäni varmempi vaihtoehto.
 Sähköinen haku ei kiinnosta.
 En tiedä asiasta tarpeeksi, enkä ehdi perehtyä asiaan.
 Joku muu syy, mikä? _____

22. Miten sähköinen tukihaku pitäisi mielestänne järjestää, että olisitte valmis siirtymään sen käyttäjäksi?

23. Sähköisen tukihaun lisäksi myös muita maatalojen sähköisiä asiointipalveluja kehitetään. Oletteko valmis käyttämään uusia palveluita sähköisesti?

- Kyllä En En tiedä

24. Mitä palveluita mielestänne voisi sähköisesti käyttää?

25. Minkä koette suurimpana esteenä sähköisten asiointipalveluiden laajemmalle käytölle?

- Ajanmukaisten ATK-laitteiden puute
 Hitaat Internet-yhteydet alueella
 Tiedon ja koulutuksen puute
 Kiinnostuksen puute
 Muut syyt, mitkä? _____

26. Haluatteko saada apua tai koulutusta sähköisen tukihaun tai maatalan muiden sähköisten palvelujen käyttöön?

- Kyllä En

27. Missä muodossa haluaisitte saada apua tai koulutusta?

- Kunnan maaseutuasiamiehen opastus
- Hankkeiden (MTK, ProAgria jne.) koulutukset
- ProAgrian tai vastaavan neuvojan henkilökohtainen avustus
- MTK:n EU-avustajan neuvonta ja opastus
- Kansalaisopiston kurssit
- Pankkien tai verohallinnon järjestämät kurssit
- Mavin kirjalliset ohjeet
- Muunlainen koulutus ja apu, mikä? _____

28. Lopuksi voitte kertoa ajatuksia, mielipiteitä ja kehittämissuhteita sähköisestä tukihausta ja maatalojen muusta sähköisestä asiointista.

Kiitos vastauksestasi!